

JAN 17 1919

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

No. 2 Vol. VI. Tel. Park 6407 WORCESTER, MASS., 9 d. Sausio (January), 1919 m. Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879. 5 cents per copy Metai 6

Bolševikai Užima Lietuvos Miestus. Sajungiečiai Žada Pagelbą. Pasiuntė Laivyną Baltikan.

Liepojun ir Vindavon pribuvo anglų kariumenė ir švedų liusanoriai. Bolševikai užėmė Rygą Vilnių ir kesinasi užimti visą Lietuvą. Lenkų premieras reikalauja prijungimo Lietuvos prie Lenkijos. Pilsudskis priešinaš Paderewskiui. Lietuvis kunigaikštis bandė atimti valdžią nuo Pilsudskio. Vokiečiai mobilizuoja kariumenę prieš lenkus. Vokiečių raudonieji vėl sukilo. Prez. Wilsonas Romoje. Ex-Prezidentas Roosevelt numirė.

Bolševikai pasiryžę užimti visą Lietuvą.

Stockholm, gruod. 30 d. — Į Vienną pribuvo Rusijos sovietų valdžios atstovai ir pranešė, kad rusų valdžia siūnia visą armiją del užėmimo Lietuvos miestų ir įsteigimo tenais bolševikų valdžios. Kaip žinoma lygšiol čia buvo vokiečių kareiviai, bet jie dabar apleidžia dalimis Lietuvą ir tas vietas tuojaus užima raudonoji gvardija.

Bolševikai užėmė Vilnių

Londonas, gruod. 30 d. — Bolševikų pulkai užėmė Vilnių, anot pranešimo, kurį laikraštis Daily Mail gavo iš Kopenhageno. Žinia sakoma paeinanti iš Petrogrado.

Panikas Dancige.

Londonas, gruod. 30 d. — Berlio laikraščiai skelbia buk didelis sujudimas tarp Dancigo gyventojų, kurių didžiūma yra vokiečiai. Jie bijosi, kad lenkai kesinasi užimti Dancigą. Lenkai Dancigo gyventojai sakoma laiko slaptus mitingus, kur tariasi kaip prijungti Dancigą prie Lenkijos.

Naujas ministerių kabinetas Vokietijoje.

Kopenhagenas, gruod. 30 — Vokietijos centralė kareivių ir darbininkų taryba paskyrė tris naujus ministerius į vietas neprigulminčių socialistų, kurie reorganizavo kelios dienos atgal. Scheidemann yra paskirtas nauju užsienio dalykų ministriu. Ebert vis lieka premieru.

Nauja valdžia išleido proklamaciją, kurioj sako, kad veiks del revoliucijos naudod, bet aštriai kovos prieš terorizmą, jei kraštutiniai socialistai ar kitos partijos prie to stversis, kad įgyti galybę.

Kovojimas Varšave; 47 užmušta.

Varšavas, gruod. 30 d. — Per praėjusias dvi dienas žiaurus mušiai atsibuvo Varšavos gatvėse tarp lenkų kareivių ir revoliucionierių. 47 ypatos tapo užmušta.

Bolševikų Demonstracija Rumunijoje.

Paryžius, gruod. 31 d. — Oficialės žinios, gautos iš Bucharesto, Romunijos, praneša buk bolševikų organizacijos, su pagelba rusų anarchistų ir vengrų revoliucionierių, neseniai sukė-

lų suimtų bolševikų. Dabar Varšave yra taip kaip ir karės stovis. Kareiviai patroliuoja gatves, raiti ir pėsti. Artilerija gatvėse stovi Varšavo priemiesčiuose, kad pabauginti lenkų bolševikus, kurie kesinasi užimti valdžią. Paderewskio pribuvimas sako daug sudrutino laikinės valdžios autoritetą.

Lenkai rengiasi kovoti su bolševikais išilgai viso rusų rubežiaus. Vokiečiai sakoma apleis Vilnių 4 d. sausio, tada lenkai ketina eiti ant to miesto, bet pirma laukia Maršalo Foch daeidimo.

Tuo tarpu, lenkai nuolat kovoja su rusiniais, kurie užėmė Lutsk, Dubno, Sokul ir kitas vietas.

Lenkų premieras savinasi Lietuvą.

Varšavas, gruod. 31 d. — Andrius Moracevski, Lenkijos premieras šiandien paskelbė, kad nori, jog Dancigas būtų pakeistas į tautišką prielauką. Toliau jis pasakė, kad nori matyti Lenkiją užgyventą vien lenkais; jis nenori duoti žydams specialę autonomiją nė mokyklas; jis duotų jiems pilnas teises jei jie išpildytų pilnas pilietiškas pareigas — kaip lenkai, ne kaip žydai.

Kaslink teritorijos, tai jis sako buk lenkai nori to, kas jiems priklauso geografiškai. Jie nenori kas yra vokiečių arba ukrainiečių — bet mano buk Lietuva yra jų, tamė atžvilgyje (t. y. geografiškai).

(Kadangi jie nori buk vien lenkais, aišku, kad jie netik pasisavina Lietuvą, bet nė nemano jai duoti autonomijos. Red.)

Amerikonų karės laivai Baltijoje.

Kopenhagenas, gruod. 31 d. — Amerikonų skraiduolis Chester ir du naikintojai nukeliavo į Dancigą ir Lubek, vokiečių prielaukas Baltijos jurėje.

Bolševikų Demonstracija Rumunijoje.

Paryžius, gruod. 31 d. — Oficialės žinios, gautos iš Bucharesto, Romunijos, praneša buk bolševikų organizacijos, su pagelba rusų anarchistų ir vengrų revoliucionierių, neseniai sukė-

Pulkininkas Theodore Roosevelt, buvęs per arti 8 metus Suv. Valstijų prezidentu, numirė anksti ryte 6 d. sausio, miegodamas. Jo mirtį sakoma paskubino gailestis del mirties jo jauniausiojo sūnaus, Quentin, ant karės lauko.

lė demonstraciją Buchareste ir šovė į kareivius, kurie saugojo gatvę. Kareiviai atsiliepė; 6 ypatos buvo užmušta, o 15 sužeista. Bolševikų vadai tapo suareštuoti.

Hoover rengiasi šelpti Serbiją, Lenkiją ir Rumuniją.

Washington, gruod. 31 d. — H. C. Hoover, Suv. Valstijų maisto administratorius, kuris dabar rupinasi šelpimu badaujančios Europos, pranešė, buk pirmutinis laivas vežantis maisto serbams jau pribuvo į prielauką Trieste. Komisija tapo pasiūsta Varšavon ir Vienon (Austrijoj), kad ištyrinėtų maisto stovį tenai ir organizuotų šelpimą. Taipgi daroma planai del šelpimo Rumunijos. Vienoj, Austrijoj, du milijonai

zmonių yra arti bado. Rudaugelis bėga iš tenai. Bolševikai paėmė Utsianus, ant Svencionių — Panevežio gelžkelio, pusiaukeylėje tarp Dvinsko ir Vilniaus.

Amerikonai užėmė Kadiš, Rusijoje.

Archangel, sausio 1 d. — Amerikonų pulkai užvakar paėmė miestelį Kadiš, šiaurės Rusijoje, ir dabar eina į pietus, Vologda link. Kovojimas su bolševikais buvo gana aštrus. Amerikonai dabar turi gerą papėdę Kadiše, iš kur tolyn veikti.

Paderewskis iškilmingai priimtas.

Varšavas, saus. 2 d. — Vakara buvo surengta milžiniška paroda Paderewskio

priėmimo į Lenkijos sostinę. Paderewskis pribuvo iš Poznaniaus kaip 11 val. vakare. Gatvės prisigrūdė žmonių giedojo ir šaukė linksmtus pasveikinimus. Kareiviai sergėjo Paderewski, nes buvo bijota, bolševikų pasikesinimo. Laike parodos, balkonai krito nuo tulo namo ir užmušė 25 ypatas.

30,000 lenkų eina ant Berlio.

Kopenhagenas, sausio 2 — Berline eina gandai buk 30,000 lenkų eina ant Berlio. Lenkai jau kontroliuoja didžiūmą Poznaniaus provincijos. Vokiečių divizija sakoma pasiūsta patikti lenkus; lenkų armija suideda iš pėstininkų, raitelių ir artilerijos.

Vokiečiai mano perduoti Vilnių bolševikams.

Varšavas, sausio 2 d. — Bolševikai jau valdo šiaurinę dalį Vilniaus; jų agentai ba, kurioj jis išgyrė italų platina propagandą ir po li-nu veikimus šioj karėje, kusią dalį. Daugelis bolševikų jau randasi ir pačiame Vilniaus mieste. Vokiečiai ten turi 5,000 kareivių, bet visai nesipriešina bolševikams. Vokiečiai, anot lenkų, yra grieštai pasakę, kad ketina atiduoti visą miestą bolševikams.

Kuomet lenkai prašė ginklų atsiginti prieš bolševikus, vokiečiai atsakė jiems suteikti ginklus, ir sakė, kad "ši šalis turėtų būti sunaikinta."

(Šios žinios pareina iš lenkų šaltinių — nežinia ant kiek jos teisingos. Red.)

Prez. Wilson Romoje.

Roma, sausio 3 d. — Prezidentas Wilsonas buvo labai gražiai pasveikintas visur kelionėje nuo Francijos rubežiaus iki Romos. Romoje, didelė iškilinė buvo surengta jo priėmimui Italijos parlamento name. Prezidentas Wilson tuomet pasakė labai įspudingą prakalną Vilniaus; jų agentai ba, kurioj jis išgyrė italų platina propagandą ir po li-nu veikimus šioj karėje, kusią dalį. Daugelis bolševikų jau randasi ir pačiame Vilniaus mieste. Vokiečiai ten turi 5,000 kareivių, bet visai nesipriešina bolševikams. Vokiečiai, anot lenkų, yra grieštai pasakę, kad ketina atiduoti visą miestą bolševikams.

Visuotinas Suvažiavimas Biznierių

Saukiamas

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS

Įvyks

11 ir 12 SAUSIO (SUBATOJE ir NEDELIOJE), 1919. WORLD-PULITZER BUILDING—NEW YORK CITY. PARK ROW prie BROOKLYN BRIDGE.

Šio pirmojo visuotino lietuvių, biznierių suvažiavimo tikslai: —

- 1) Aptarimas bendro veikimo planų ir įsteigimas a) "Transfer House", New Yorke b) Nustatymas "Foreign Exchange" reikalų ir c) Įsteigimas lietuvių bankos New Yorke ir Brooklyne.
- 2) Užmezgimas ryšių tarpe biznierių ir pramoninkų Suvažiavime p. ROMANAS KARUZA, pirmininkas LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS skaitys referatą tēmoje: —

"Nauji apsiereiškiami Amerikos lietuvių ekonomiam judėjime ir jų reikšmė lietuviams Amerikoje ir Lietuvoje."

SUVAŽIAVIMAS PRASIDES LYGIAM 10 VAL. RYTE SAUSIO 11 DIENĄ.

Mananti dalyvauti, praneškite —

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ, 320 FIFTH AVE., NEW YORK, N. Y.

Savaitinis laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS"
 Eina Ketvirtadieniais
 Leidžia
M. PALTANA VIČIA
 Worcester, Mass.
 15 Millbury Street.
 Prenumeratos kainos: Pusei metų \$1.00, Pusei metų \$1.25.
 Kitose Viespatystėse Metams \$2.50, Pusei metų \$2.25.
 Apgarsinimų kainos ant užklauso. Antraštas:
"AMERIKOS LIETUVIS"
 Worcester, Mass.
 15 Millbury Street.
 5 Centai už Numerį.

The Lithuanian Weekly
"LITHUANIAN AMERICAN"
 Every Thursday
 Published by
M. PALTANA VIČIA
 Worcester, Mass.
 15 Millbury Street.
 Yearly Subscription: In United States \$2.00 — 6 Months \$1.00, To Foreign Countries \$2.50 — 6 Months \$1.25.
 Advertising rates on application. All communications should be addressed:
"LITHUANIAN AMERICAN"
 15 Millbury Street Worcester, Mass.
 5 Cents per Copy.

kanų šalis turi būti laisvos; anot jo, didelės sąjungiečių valstybės neturi tiesą paskirti mažiutėm šalimi valdžia, bet turi apginti nuo įvairių pavojų naujas valstybes.

Kuomet Prez. Wilson atvyko Romon, Italijos karalius, karalienė ir augsti valdžios nariai jį pasitiko. Roma visa labai gražiai papuošta pagerbimui prez. Wilsono.

Vokiečiai paslėpė 15,000 anglų nelaisvių.

Londonas, sausio 3 d. — Vokiečiai dar randasi 15,000 anglų nelaisvių, apie kuriuos anglų valdžia neturi jokių rekordų — reiškia, jau buvo manyta, kad tie visi žuvo.

Anglai manė į porą sąvaidų pasigabenti savo likusius 20,000 nelaisvių iš Vokietijos, bet vokiečių surašai parodo, kad dar yra 35,000 anglų nelaisvių tenai. Tuos ekstra 15,000 anglų vokiečiai neminėjo kuomet paėmė juos nelaisvėn.

Anglų kareiviai nenori grįžti Francijon.

Londonas, saus. 3 d. — Pranešama, buk keli taktančiai anglų kareivių, kuriuos buvo ketinama siųsti atgal į Franciją, išnešė protestą prieš tai ir pareikalavo, kad juos greitai paluosuotų iš armijos.

(Kiek laiko atgal, tuli Kanados laikraščiai pranešė buk keli ir Kanados kareivių pulkai taip protestavo, prieš pasiuntimą jų Rusijon. Red.)

Lenkai kontroliuoja Poznanių.

Kopenhagenas, gruod. 3 — Lenkai jau visiškai užėmė Poznanių, anot žinių iš Berlieno. Lenkai užėmė visus viešus budinkus, visus visuomenės pinigų ir nuvertė vokiečių paminklus, tankiai tik po didelio kovojimo su vokiečiais gyventojais. Lenkų vėliavos plėvėtoja nuo kožno namo. Duonkepiai atsikako parduoti duonos vokiečiams.

Anglų generolas Ekaterinodare.

Washington, grudo. 3 — Gen. Poole, komandantas, anglų pulkų Archangeske pribuvo į Ekaterinodarą, Pietų Rusijoj. Tenai jis susitiko su atstovais rusų, kurie dar ištikimi sąjungiečiams, kad tartis kaslink kovojimo prieš bolševikus.

Lietuvių (Latvių) sovietai užėmė Rygą.

Kopenhagenas, sausio. 4 — Anot žinios pasiųstos bevieliniu telegrafu iš rusų bolševikų viršausių kvartierų, Ryga yra rankose Lietuvių (ar ne bus tik greičiau Latvių? Red.) sovietų pulkų.

Kovojimas tebeina Rygos gatvėse, anot pranešimo iš Berlieno.

Prez. Wilson aplankė Popiežių.

Roma, sausio 4 d. — Prezidentas Wilson šiandien aplankė Popiežių Benediktą XV-tą Vatikane. Jis buvo priimtas čionai labai iškilmingai. Visi Popiežiaus dvarščiai buvo susirinkę jį pasveikinti. Prez. Wilsonas kalbėjosi su Popiežium koki pusvalandį, apie didelius šių dienų klausymus ir apie taikos sutartis. Popiežius sakoma prašė Wilsono užtarti už Armeniją. Popiežius suteikė Wilsonui gražią dovaną vertą \$40,000.

Wilson prašo \$100,000,000 dėl maisto.

Washington, sausio 4 — Prez. Wilsonas pasiuntė prašymą į Suv. Valstijų kongresą, kad nubalsuotų paskirti 100 milijonų dol. dėl nupirkimo maisto paluosuotiem žmonėm Austrijoj, Turkijoj, Lenkijoj ir Vakarų Rusijoj, kurie lyg šiol neturi jokios pripažintos valdžios ir negali gauti pinigų.

Prez. Wilson sakė, kad maisto už bilijoną, 500 milijonų dol. turės būti pasiųsta Europon per 7 ateinančius mėnesius. H. C. Hoover, kuris tapo paskirtas administratorium visų sąjungiečių maisto dalykų, dažturės šio maisto išdalinimą.

Suareštavo oficerius Bavarijoj.

Londonas, sausio 4 d. — Kurt Eisner, Bavarijos premieras paliepė suareštuoti didelį skaičių vokiečių oficerių, Muenchene, kaltindamas juos išdavime Bavarijos republikos. Jie bus teisiami specialiaime teisme.

Ex-kancleris Hertling mirė.

Kopenhagenas, saus. 5 — Buvęs imperijalis Vokietijos kancleris, grafas von Hertling mirė 4 d. sausio Bavarijoj. Von Hertling buvo didžiai mokytas žmogus, kadaise profesorius filozofijos Bonn universitete. Jis buvo

vadas vokiečių klerikalų partijos.

Armenija nori laisvės.

London, sausio 5 d. — Pradžioj didžiosios karės, Anglija, Francija padarė sutartis, pagal kurias Francija paimtų savo globon Syriją, Lebānoną ir dalį Armenijos (Mažoj Azijoj; Palestina turi būti po tarptautiška globa, o Anglija po savo priežiura paimtų Mesopotamiją ir Arabijos dalis; visos šios tautos turėjo gauti plačią autonomiją, nors po globa viršminėtų valstybių. Ar tas viskas įvyks ar ne, priklausys nuo taikos konferencijos.

Tuo tarpu, armenai prašo Anglijos, kad jiem būtų suteikta pilna nepriklausomybė ir visos armenų užgyventos teritorijos būtų suvienytos po vieną valdžią.

Sąjungiečiai suteiks Lietuvai pagelbą.

Amsterdam, saus. 5 d. — Pranešimas iš Berlieno sako, buk estų-bolševikų vadasi, gen. Kapanka, (gal Kapsukas? Red.) pribuvo į Vilnių su didelėm sumom pinigų ir su tvirta sargyba. Jis laikė prakalbą, kurioj pasakė, kad Lietuva turi tapti dalis Rusų sovietų valstybės.

Toliaus pranešama, kad lietuvų valdžios delegatai Livonijoj saukėsi pagelbos prieš bolševikus nuo anglų. Ant to, Ba'tikos jurų anglų laivyno komandantas pranešė, kad sąjungiečiai suteiks Lietuvai visą galimą pagelbą prieš bolševikus. Anglų kareiviai išsodinti Liepojuj ir kitur.

Bolševikai jau visiškai užėmė Rygą.

Vindavon, sakoma pribuvo švedų liuosnorių veikti prieš bolševikus.

Bandymas nuversti Pilsudskį.

Varšavas, sausio 5 d. — Lenkų atžagareiviai, ir liberalai, vedami kunigaikščio Sapiekos, šiandien bandė nuversti lenkų diktatorių gen. Pilsudskį, užtai, kad jis nepriima nieko apart socializtų į ministerius. Jų bandymas nepavyko. (Sis Sapieka sakoma paeina iš lietuvių kilmės. Jo yrišiausias pagelbininkas, Pulk. Janšagatis, rodos irgi ar ne lietuvis. Red.)

Vokiečiai kovos prieš lenkus.

Berlinas, sausio 6 d. — Lenkų kariūmenė vis varosi pirmyn Poznaniuje; jie jau atvyko arti Bentschen, kuris randasi ties rubežiaus Poznaniaus ir Brandenburgo. Jie pareikalavo vokiečių komandanto Bentschene, kad pasiduotų. To vokiečiai neapsiims, nes netekė Bentsche, jų susjrišimas su Šlezija būtų pertrauktas. Vokiečiai renka didelę kariūmenę priešintis lenkam ir ketina vėl atsimiti Poznanių.

Vokiečių raudonieji pagriebė laikraščius.

Amsterdam, sausio 6 d. — Vokiečių spartakiečiai (kraštutiniai socialistai) pagriebė ofisus keturių svarbiausių Berlieno laikraščių ir vokie-

čių oficialų žinių biurą, Wolff agenturą 5 d. sausio, vakare. Šiandien pasirodė tik "Vorwaerts", kurį išleido komitetas revoliucionierių darbininkų.

Tuo tarpu, kuomet naminiai raudonieji vėl pradėjo veikti, vokiečių laikinė valdžia pranešė buk ketiną kariauti su rusais bolševikais.

Serbija Montenegro, Bosnija, Hercegovina, Dalmacija, Kroatija ir Slovenija susivienijo.

Paryžius, sausio. 6 d. — Nauja valdžia tapo įsteigta Belgrade. Ją sudarė atstovai visų jugoslavų, Serbijos, Montenegro, Bosnijos, Hercegovinos, Dalmacijos, Kroatijos ir Slovenijos. Tapo pranešta sąjungiečių ir neutralių šalių valdžioms, kad buvusi Serbijos valstija yra dabar suvienyta Serbų-Kroatų-Slovenų Karalystė.

Lenkų vadai nesuitaiko.

Londonas, sausio 6 d. — Iš Varšavos pranešama, kad tarp lenkų vadų kilo vaidai, kada Paderewskis atvažiavo Varšavon. Lenkų karės diktatorius Pilsudskis kategoriškai atsakė pasiduoti Paderewskiiui. Paderewskis turėjo pasikalbėjimą su Pilsudskiu, bet jie negalėjo susitaikinti. Paderewskis reikalauja igaliuojimo skolinti valdžios vardu pinigus ir būti atstovu taikos tarybose. Prieg tam jis reikalavo įsteigimo naujos ministerijos, bet Pilsudskis ant to nesutiko.

Sąjungiečiai Pilsudskio valdžios dar nepripažino.

Rusų bolševikai pasiryžę siųsti armiją Vokietijon?

Rusų laikraštis "Russky Golos" (7 d. gruod.) paduoda žinią iš Berlieno, buk ten eina gandas, kad milijonas rusų sovietų gerai apginkluotų kareivių eina linkui Berlieno. Jie eina per Baltijos provincijas prie Vokietijos rubežių, kad kartu su vokiečių kaireisiais socialistais įsteigti bolševikų valdžią. Pranešime priduriama, kad Liebknechto pasekėjai laukia su nekantrumu atvykimo rusų raudonosios gvardijos.

Raudonieji vėl sukilo Berline.

Paryžius, sausio 7 d. — Berline viešpatauja tikrą anarchija; civilė karė ten prasidėjo 6 d. sausio. Spartakiečiai, susivieniję su neprigimais socialistais paskelbė generalę straiką. Surinkę tukstančius savo pasekėjų, jų pagelba kulkosvaidžių, jie užėmė kanclerio palocių, daugybę kitų viešų budinkų. Dr. Liebknechtas vadovauja; jam pagelbsti rusų bolševikų atstovai, Joffe ir Radek. Jie yra pasiryžę visiškai nuversti Eberto ministėriją ir patis užimti valdžią. Jiem priešinas vidutiniai socialistai, demokratai ir buržujai; laikinė valdžia skudelis kovojimas atsibuvo Berlieno gatvėse, laike kurio daugybė žmonių tapo užmušta arba sužeista. Kovojimas dar tęsiasi. Nežinia, tuo tarpu kuri partija laimėjo.

IS AMERIKOS

Bomba teisdarių namuose.

Philadelphia. Šrapnelių bombos buvo padėta namuose dviejų šio miesto teisdarių 30 d. gruodžio. Bombos eksplodavo vėlai naktyje ir eksplozijos buvo taip smarkios, kad mieganti žmonės buvo išmesti iš lovų. Bėdies žymiai padaryta, bet nieks nebuvo sužeista.

Ekspliozijos pačte; 12 žuvo.

Lebanon, N. J. 12 ypatų tapo užmušta, o kiti 12 sužeista, kuomet gesas eksplodavo šio miesto pačte 30 d. gruodžio. Dvi eksplozijos atsibuvo; pirma nūnėšė budinko stogą, o antra visai sugriovė budinką. Gaisras tuoj ištikio ir buvo sunku pributi pagelbon sužeistų. Visi žmonės, kurie radosi pačte, žuvo. Ypatos einančios gatve buvo sužeistos.

Fordas pakėlė darbininkų mokestis.

Detroit. Mokestis apie 28,000 darbininkų Ford Motor Kompanijos, įvairiose šios šalies dalyse, tapo pakelto. Nuo 1 d. sausio, mažiausia mokestis Fordo automobilių bei kitokių dalykų dirbtuvėse bus \$6 ant dienos. Kiti 23,000 darbininkų jau pirmiau buvo gavę \$6 ar daugiau ant dienos.

Pats Henry Ford, prezidentas šios kompanijos prasišaiino nuo vietos, kurią dabar užima jo 24m. amžiaus sunus, Edsel Ford; pastarasis gaus \$150,000 ant metų už savo darbą.

Fordo sunus stoji į tėvo dirbtuvę tik pabaigęs "High School", kuomet buvo 16 m. amžiaus, ir išmoko visą tą išdirbystę, lyg mažiausios mukulmentos. Jis nelankė jokios kolegijos.

Iš viso Fordo kompanija turi net 49,870 darbininkų.

Nori, kad S. V. armija skaitliuotų 500,000.

Washington. Suv. Valstijų karės sekretorius N. D. Baker pranešė 2 d. sausio, kad jis ketina prašyti kongreso, kad nupirktų žemę, ant kurios įvairios armijos kempės dabar randasi. Ši žemė sakoma lėsuotų į \$12,000,000. Sekretorius Baker sakė buk dar nėra nieko nutaręs kaslink įvedimo visuotinos karės tarnystos šioj šalyj, pagal kurią visi vaikai pasiekę tam tikrą amžių turėtų lavintis kareiviavimu. Jis sako paliks tą klausymą del nutarimo po Taiskos Kongreso pabaigai. Jis nori, kad reguliārė Suv. Valstijų armija taikos laike siektų 500,000 kareivių.

Didelis šaltis vakaruose.

Washington. Anot žinių, gautų iš įvairių vakarinių valstijų, ten prasidėjo didelis šaltis nuo 1 d. sausio. Šiaurės Texas valstijoj labai daug sniego krito ir biobiai mobilizuoja pulkus. Didelis kovojimas atsibuvo Berlieno gatvėse, laike kurio daugybė žmonių tapo užmušta arba sužeista. Kovojimas dar tęsiasi. Nežinia, tuo tarpu kuri partija laimėjo.

Lietuviai Kareiviai Francijoj

Jau gan ilgas laikas kaip žinių jokių negaunu, nes toli bunu. Bet dabar esu sveikas ir turiu viltį, kad neužilgo sugrįžsiu namon ir vėl kaip po senovei tapsiu Jusų skaitytojas. Dabar, galima sakyti, jau linksma ir Francijoj, bet tik bėda, kad nesuprantu kabą ir nematau savo laikraščiu.

Viso labo,
A. Gaidis.

Champlitte, Francijoj,
gruodžio 9, 1918.

Gerb. "A. L." Red.!

Kareivis Juozapas Juškevičius rašo iš Francijos, kad sveikas ir drutas. Dalyvavo daugelyje mušiu prieš vokiečius. Dabar jau žada grįžti atgal, Juozas gyvena Worcesteryje apie penkius metus. Turi čia dėdę, pussešeres ir pusbrojį. Paeina iš Lietuvos, dvaro Kvietiškių, Vilkaviškio, pav., Suvalkų gub. Tėvynėje turi tėvus brojį ir dvi seseris. Siunčia geras dienas visiem savo draugam ir pažįstamiem gyvenantiem Worcesteryje ir Suvienytose Valstijose.

Am. Ligonbutis, Francijoj, gruodžio 15, 1918.

Gerbiamas "A. L."!

Man apleidus Ameriką, viskas puikiai sekėsi. Ant fronto man teko tuojaus eiti ir susiremti su vokiečiais. Šie smarkiai gynėsi, bet ką jie išgalės prieš mus! Mušiai tęsėsi dieną ir naktį. 6 d. lapkričio, mes paėmėm 6 mažus miestelius ir tą naktį aš tapau sužeistas. Mane bevažant į ligonbutį, 11 dienų lapkr. paskydo gandas buk karė pasibaigė — vokiečiai nustojo šaudyti.

Man labai nubodų ligonbutyje. Neturiu nė lietuviškų laikraščių, nė knygu — žodžiu sekant, nematau nieko gero, viskas rodos dinga. Aš labai norėčiau susirašinėti su draugėmis, draugais ir pažįstamais Amerikoje.

Labiausiai aš išsiilgau "Amerikos Lietuvis", nes tai geriausias darbo žmonių laikraštis.

Pvt. Anthony Wasiliauskis, Base Hospital, No. 54, Ward B. 9., P. O. 798, A. E. F., France.

Francijoj, lapkr. 24, 1918.

Gerb. "A. L."!

Na, tai jau karė pasibaigė, o aš dar vis sveikas ir gyvas. Tikiuosi, kad šią žiemą galėsiu sugrįžti namon. Širdingai sveikinu visus Worcesterio tautininkus ir šiaip draugus bei pažįstamus.

Su guodone,
A. Jesiunas.

Kareivis Aleksandras Gaidis tapo sunkiai sužeistas ant karės lauko 6 d. lapkričio. Jokubas Romanas taipgi, anot žinių, kurias p. J. Sadauskis iš Lowell, gavo. Ponas Gaidis matyt vienok vėl atgavo sveikatą, nes mes šiomis dienomis gavome sekantį laišką nuo jo:

Francija, lapkr. 28, 1918.
Brangus ir gerbiamas "Am. L.!"

Pranešu tamstom, kad pasekmingai pernešiau šiuos didelius ofensyvus: St. Mihiel ir Argonne miško. Niekad nesitikėjau išeiti gyvas iš paskutinio mušio ir gal užvis kruviniausio — Argonne miške. Mirti aš nė kiek nebijojau, mitydamas, kodėl aš geresnis už kitus, kurie krito kaip musės per 25 dienas ką mes išbuvoje tenai. Musų pozicijos buvo pietvakariūs nuo Verduno, apie upę Ancre.

Gal bus neprašai ir pasigirti, kad mes gerokai uždavėm "boches" (bošai — francuzų vardas del vokiečių). Paėmėm daugybę miestelių ir nužengėm pirmyn keičioliką kilometrų; tarpe miestelių, kurių mes paėmėm randasi: Chateau Thierry, Corney, Fleville, Somerance, St. Juvin ir tt.

Nuo balandžio mėn. iki karės pabaigai buvome ant keturių frontų ir dviejuose ofensyvuose. Pirmutinis frontas buvo palei Somme upę, netoli Amiens, kur veikėme išvien su britais. Po tam, Toul fronte, apie miestelius Schechpray, Beaumont, Fleury; po tam Nancy fronte, apie miestus Pont-a-Mousson, Mousson, Atton, o paskučiausia Argonne miško fronte. Neteko niekur matyti gražių vietų, vien tik sugriautus miestelius, apeleistus laukus, kur negalima buvo surasti civilio žmogaus per kelėtą mylių į užpakalį — vien tik kartūmenė.

Dabar atėjo laikas laisvės del mūsų. Gyvenam civilizacijoj. Tik ką pargrįžau iš vakacijos, kur Dėdė Samas davė "pass" ant 7 d. ir apmokėjo visus mano iškasčius. Niekad nebuvau gyvenęs pirmiau taip gražiai kaip ant vakacijos. Turėjau gražų kambarį hotelyje, taipgi ir valgydavau kuopuikiausia.

Žinot ką, čia Francijoje randasi tikrai gražiu "made-moiselles"!

Gal neužilgo pasimatysime, nes mūsų divizija neis į Vokietiją.

Aš esu rekomenduotas del dekoracijos už drasumą, bet nežinau kokią dovaną gausiu.

Lyg pasimatymo,
F. Simonavičius.
(Buvęs "A. L." zeceris.)

Viename Anglijos mieste dabar išbando elektrinius gatvekarius, kaipo keliaujančias virtuves, kuriose maistas išgaminašs bekeliaujant ir parduodamas žmonėms.

APZVALGA

Daug užmetimų iš tautininkų pusės susi- aukėme, kuomet nurodėme, kad Tautinė Taryba kompromituoja save įgaliodama Europon siunčiamus klerikalų atstovus ir tam panašiais darbais. Užsigavo tulos ypatos ir kuomet mes plačiai aprašėmė musų diplomatų darbus Šveicarijoje ir jų politiką. Mes nurodėme visuomenei, kad tokiu veikimu negalima pasiganėdinti ir kad tie dalykai turėtų būti taisomi. Neturėdami kito tikslo, kaip tik musų tautos labo, nepataikaudami jokiai partijai, rupinomės, kad musų žmonės būtų geriau atstovaujami. Daugelis su- prato mus ir prisidėjo prie mus balso, kiti paskaitė tai partyviškumu.

Šiandien pasirodo, kad dar- gi tų pačių partijų žmo- nės jau išvydo, kad jų atstovai netik ką negali lietuvių reikalų atstovauti prideren- čiai, bet jie neužganėdina nė savo partijų. Šiame nume- ryje telpa žinomo klerikalų veikėjo J. Gabrio praneši- mas apie Amerikos lietuvių diplomatų darbus. Jis pasa- ko daugiau negu mes kada nors pasakėme ant klerikalų veikėjų ir niekas negali pa- sakyti, kad jis ne tos pat par- tijos žmogus, arba kad jis smerktų juos dėl partyviš- kumo.

Nestatome Gabrio už au- toritetą. Jis jei ne tuose atžvilgiuose, kuriuose pas- merkia savo bendrus, tai ki- tuose dalykuose negeresnis už juos. Bet ši karta jis pasakė tiesą, kurią daugelis žinojo ir pirm to. Jo žodžiai vienok turėtų atidaryti akis tiems, kurie lygiai aklai tik- kėjo taryboms ir skaitė už žmonių priešus tuos, kurie drįso savo nuomones turėti ir jas skelbti.

"Darbininkas" apibudin- damas dabartinį Europos politinį stovį nurodo, jogei sunki ateitis busią katalikų bažnyčiai laike bolševikų- socialistų viešpatavimo, o jie viešpatausią net per porą šimtų metų.

Galima būtų intikėti pra- našystėms, bet lygšiol musų pranašų skelbimai nesipildė. Buvo pranašauta, kad Urach viešpataus per 10 metų Lie- tuvoje, o galutinai neteko nė 10 dienu viešpatauti.

Sunku toms pranašystėms dar ir todėl itikėti, kad pas- taraisiais laikais tiek daug pranašų atsirado, jogei sun- ku pasakyti, kurie yra pa- šauktieji, o kurie melagingi pranašai. Pastarųjų ar tik ne daugiausiai pas mus ran- dasi?

Lenkų ministerių pirmi- ninkas A. Moracevski skel- bia, kad lenkai nenori nė vokiečių, nė ukrainiečių te- ritorijų, bet Lietuva esą pri- klausanti jiems. Jis mato Lietuvą kaip vien lenkų ap- gyventą ir neskaito ją nė už atskirą tautą.

Lenkų šovininiai elgiasi taip arogantiškai prieš lie- tuvius ne vien, kad jie jau- čiasi galingesniais už mus,

bet dar ir dėl to, kad randa savo imperialistinei politi- kai pritarėjų ir tarpe didžiū- jų vaistijų.

Iš kalbų žymiausio Fran- cijos ministerių, paaiškėjo, jogei Francija palaikys rei- kalavimus graikų, serbų ir rumunų prieš Bulgariją ir prieg tam palaikys kuopla- čiausius (maximum) reika- lavimus lenkų, jugo-slavų ir čeko-slavų. Iš to matyti kur- ink lenkiamas Lietuvos li- kimas.

Negalima būtų sakyti, kad francuzai nežino musų aspiracijų ir reikalavimų. Informavimas apie Lietu- vą juk buvo pradėtas Pary- žiuje. Rimtesni Europos mokslo žmonės ir prieš tai apie lietuvių žinojo ir jei šiandien norima užganėdin- ti visus lenkų reikalavimus, kuriuose lietuvių klausimas rišamas sulig Moracevskio nurodymų, tai reikia įjėsko- ti kitų priežasčių, kodėl mu- sų tautos ateitis taip abejo- tinai pastatyta.

Francija išreiškė simpa- tiją daugeliui pavergtųjų tautų ir rupinosi jų laisvės užtikrinimu. Kodėl turėtu- me būti mes išskirti? Rei- kia išsistoti, jogei francu- zai nemėgsta dviveidžio po- litikavimo. Rusų diploma- tui Miliukovui prisiejo iš- sidanginti iš Paryžiaus ir 24 valandas. Jis buvo kadaise karštas sąjungiečių ir Fran- cijos šalininkas, bet laike bolševikų viešpatavimo, ve- dė derybas su vokiečiais. To francuzai nepamiršo.

Musų diplomatas, kuris turėjo daug draugų Fran- cijoje, laike francuzų prašai- mėjimu, pasirodė jiems ne- ištikimu, bandė sėdėti ant dviejų kedžių ir flirtavo su francuzų priešais. Šiandien jam nėra vietos Paryžiuje. Buvo pas mus ir daugiau klerikalų diplomatų, kurie laike vokiečių laimėjimų Vo- kietijos pusėn linko. Ir jei dabar musų dalykai Pary- žiuje blogai stovi, tai tik a- čiu musų diplomatų dvi- veidžiai politikai.

6 sausio mirė buvęs Su- vienytų Valstijų prezidentas Theodore Roosevelt. Savo darbais, savo nepertraukia- ma kova už tiesą, kaip jis ją matė ir suprato, savo nepa- prastai darbščiu gyvenimu, jis įgijo didelį populiarisku- mą visame pasaulyje. Nėra to krašto, kur Rooseveltto vardas nebūtų girdėtas ar tai kaipo dipomato, ar tai kaipo kareivio, ar tai kaipo nežinomų šalių tyrinėtojo, ar tai kaipo rašėjo-publicis- to.

Niekuomet nepasiduodan- tis, drusus, visuomet pasi- ryžęs stoti atkaklion kovon už savo idėjas, visuomet e- nergingas, jis įgijo garbę kovotojo. Jo karštas, entu- zlastiškas budas nepersikei- tė iki pačiai jo mirties.

Amerika jo asmenyje nu- stojo didžio patrijoto ir va- do. Visas pasaulis apgaile- tauja jo, nes visur jo turėta draugų ir pasekėjų. Lietu- viai taip- gi nustojo jame sa- vo užtarytojo ir Lietuvos laisvės šalininko.

Plačiau apie jo gyvenimą ir darbus pranešime sekant- čiamė numeryje.

AMERIKOS KATALIKŲ DELEGATAI NEPATEN- KINO PONO J. GABRIO.

"Tėvynės" Redakcija ga- vo sekančio turinio pranėši- mą laišku:

Lausanne, le 16 decembre, 1918. Gerbiamas Redaktoriau.

Meldžiu patalpinti jusų laikraštįj šio laiško kopija, kuris turi visuomeninį svar- bą.

Su pagarba Gabrys.

J. M. Pirmininkui Liet. Tautos Tarybos Amerikoje.

Gerbiamas Pirmininke. Skaitau savo priederme pranėsti Tamstai:

1.—Kad parinkimas ju- sų delegatų Europon išski- riant p. Mastauską yra ne- pavykęs.

2.—Kad nei kun. Dabu- žis, nei p. Pakštas, neturė- dami tam tikro visuomeni- nio išsilavinimo, nepažinda- mi nei francuzų nei anglų kalbos, nepratę buvoti augš- tesnėj draugijoj, — fiziškai negali atikiti ant jų uždėtos priedermės.

3. — Vienintėlis p. Mas- tauskas, puikiai kalbėda- mas angliškai ir pratęs bu- voti augštos sferose, te- pateko į diplomatų tarpą tiek pirma čia Šveicarijoj, tiek paskui išvažiavęs Pary- žiun. Vien jo veikimas yra pozityvus ir naudingas Lie- tuvai, nors jis yra daugiau Yankee, negu Lietuvis.

4. — Kitu du jusų delega- tu kun. Dabužis ir p. K. Pakštas negalėdamu nei su- sikalbėti nei nepriedermti prie tikrų diplomatų, turi pasitenkinti "pletkų" nešio- jimu nuo Lietuvių pas Len- kus, pas Latvius ir atgal. Kokia iš to nauda (ar ge- riau sakant blėdis), Jūs pa- tįs galite suprasti. Kol bu- vo čia su jais p. Mastaus- kas, tai dar juos siek valdė, bet jam išvažiavus Pary- žiun, tuodu jusų diplomatų visai iš vėžių išėjo ir lygsva- ros nustoje vien kenkia Lie- tuvių klausimui musų vido- jinius ginčus vilkdami į Lenkų ir Latvių tarpą.

5.—Nei kun. Dabužis, nei p. Pakštas neprisidėdami prie jokių musų organizaci- jų, nei labdaringų, nei politiškų, nei musų leidinių, nei prie jokio pozityvio dar- bo Lietuvos naudai, bet pre- tenduodami visur kištis, ke- lia tik anarchiją musų gy- venime neturėdami elemen- tarijo takto.

6.—Atsižvelgiant į visą viršminėtą aš skaitau at- kreipti jusų domą į tai, kad panašių delegatų-diplo- matų brangus užlaikymas be jokios naudos Europoj, už kruviną skatiką darbininko yra sunkus prasikaltimas.

Taigi aš patariu abudu viršminėtu delegatu kuogrei- čiau atšaukti.

Su pagarba J. Gabrys.

L. I. B. vedėjas.

P. S. Šito laiško kopija yra pasiūsta svarbiausiems Lietuvių laikraščiams, idant musų liaudis žinotų, ką ir kaip veikia "delegatai."

Iki apie 10 metų atgal, Juodkalnijoje nebūvo gelžke- lių.

Viešas Protestas

Abiejų Tarybų bendrame posėdyje, 27 d. lapkričio, 1918 m., buvo nutarta, kad kiekviena srovė, agituoda- ma už savo fondą, privalo vengti agitacijos prieš kitos srovės fondą ir neprivalo kėnkėti kitai srovei rinkime aukų. Pastaruoju laiku, vienok, Katalikų srovė — kaip jos spauda, taip jos or- ganizacijos ir paskyrūs as- mens — netik nebando veng- ti agitacijos prieš Tauti- ninkų srovės Neprigulmy- bės Fondą, bet net organi- zuotu būdu ją veda.

Štai, Newarke, N. J., kaip pranėšama laikraščiuose, ka- talikų srovės veikėjas J. Bielskis, kurs yra Amerikos Lietuvių Tarybos ir Infor- macijos Biuro nariu, nuo estrados agitavo prieš Nepr. Fondą, — ir, rodydamas žmonėms Neprigulmybės Fondo paliudijimą, ragino areštuoti Neprig. Fondo au- kų rinkėjus. "Draugo" No. 300 katalikų Informacijos Biuro straipsnyje grāšina- ma patraukti teisman a- gentų, kurie renka aukas į kitus fondus, o ne į Tautos Fondą; kadangi šiuo laiku įtemptu aukų rinkimu užsi- ima tiktai Neprigulmybės Fondas ir Tautos Fondas, tad aišku, jog toks Informa- cijos Biuro grāsinimas yra atkreiptas į Neprigulmybės Fondo rėmėjus.

Informacijos Biuro vedė- jai, pp. K. Česnulis, J. Kau- pas ir J. Bielskis, patįs da- lyvavo bendrame Tarybų posėdyje 27 d. lapkričio, tad negalėjo nežinoti apie nuta- rimą nekenkti kitos srovės fondui, agituojant už sava- jį.

Akyvaizdoje to, kas vir- šiaus pasakyta, Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba, savo susirinkime 26 d. gruodžio, 1918 m., visą tai ap- svarščiusi, rado reikalingu viešai ir griežtai užprotes- tuoti prieš tokį nesąžiningą minėtųjų katalikų veikėjų elgimąsi ir prieš laužymą bendro Tarybų posėdžio nu- tarimų.

Amerikos Lietuvių Tau- tinė Taryba, per P. Norkus, Sekr.

WASHINGTONO BULE- TINAI.

(Prisiūsta) Valstybės Departmentas 26 d. gruodžio pranėšė Lie- tuvos Egzekutyviam Komit- etui, Washingtone, gavęs iš Lietuvos Žydų kablegra- mą, kurioje jie nusiskundžia padėjimas mokyklų Lietuvo- je abelnai esąs kritiškas. Žydai guodžiasi neturi lėšų ir jei nesulauks pagelbos iš Amerikos, mokyklas Ma- riampolyj ir kituose Lietu- vos miestuose turės uždary- ti. Panašiai, beabejo, bus ir su Lietuvos mokyklomis.

Gruodžio 26, gautas, per (Secretary of State) Vals- tybės sekretoriaus kablegra- ma p. Pakšto adresuota Li- thuanian National Council, kurioje pranėšama, kad "Dunaburgas ir Švenčionis paimti Rusų Bolševikų. Vil- nius dideliame pavojuje. Lie- tuvos rėdas kraustosi iš Vilniaus. Vokiečiai visas komunikacijos priėmones

paveda Bolševikams. Ginklų Lietuviams Vokiečiai nepar- duoda. Lietuvių rėdas kele- tą kart kreipėsi ir vėl krei- pėsi prie Amerikos, šaukda- miesi pagėbos.

Paryžiaus Lietuviai kab- legramą iš 22d. gruodžio, adresuota kun. J. Jakaičiui, ir Worcesteryje pranėša, kad Lietuvių Informacijos Biu- ras Paryžiuje susidėda iš sekančių, daugiausia Pary- žiuje jau nuo seniai apsigy- venusių lietuvių — kun. A. Vilimavičius, inžinierius Galvanausko, p-lės Povv- reau (prijaučiančios lietu- vių judėjimui Francuzės) knyginko p. Pautieniaus (ilgus metus gyvenančiame Paryžiuje) ir provizoriaus Platakio. Šaukiasi pinig- nės pagelbos.

Lietuvos valdžiai pasiū- ta kablegrama su pasveiki- nimu, kad ten visos Lietuvos daįs susiliejo ir visos lietu- vių partijos vienybėje.

Dagirde, kad Lietuvai gresia pavojus iš pusės Ru- sų-Bolševikų, taipgi ir iš pu- sės Lenkų, kreipiamės į Vals- tijos Departmentą, į Karo Departmentą ir kitas intere- suotas įstaigas ir asmeniškais paaiškinimais ir memo- randumais, prašydami pa- gelbos.

Egzekutyvis Komitetas, Lietuvių Tautos Tarybos.

Šiandien lėšuoja beveik tris syk tiek išmaitinti vie- ną amerikony kareivį kiek lėšavo laike karės su Ispa- nija. Tuomet lėšavo apie 12c. ant dienos, o dabar 32c.

Paryžiaus miesto valdyba nutarė prašyti Francijos valdžios, kad laikytų tarp- sąjungietišką kolonijų paro- dą Paryžiuje 1920 arba 1921 mete.

IŠ TAUTINĖS TARYBOS VEIKIMO.

(Prisiūsta.)

Dabar svarbiausias laikas darbe už Lietuvos neprigul- mybę. Lietuva yra didelia- me pavojuje. Gautas kab- legramas iš Šveicarijos, kad bolševikai jau užėmė Šven- tėnus (Švenčianus) Viiniaus rėdyboje. Lietuvos Taryba priversta pasitraukti.

Iš kitos pusės lenkai ver- žiasi ant Vilniaus ir Lietu- vos, kad neva ginti Lietu- vą nuo bolševikų, bet kad užimti Vilnių.

Susiziņota, kad lenkai jei ne geruoju, tai kardu nori prijungti Lietuvą prie busi- mosios Lenkijos.

Tautinė Taryba jau išn- šė rezoluciją protestuojan- čią prieš lenkus ir bolševi- kus. Ta rezolucija pasiūsta Europon prezidentui Wilso- nui ir induota S. V. valdžiai Washingtone. Joje prašo- mos Suvienytos Valstijos pagelbon Lietuvai kaip prieš bolševikus, taip ir prieš len- kus.

Dr. J. Šliupas vėl nuvyko Washingtonan ir stojo dar- ban. Yra pilna viltis, kad jis gaus pasą išvažiuoti Euro- pon.

P-nas T. Naruševičius ne- užilgo išvažiuos. Jo viet- on pakviestas Washingto- nan dirbti p. B. K. Balutis iš Chicagos, vienok dar nuo jo negauta žinia, kad ar jis paims tą darbą, ar ne.

Po kokio mėnesio laiko p. J. W. Liutkauskas išva- žiuos po kolonijas sakyti prakalbas. Pirmiausiai vyks vakarų link. Kolonijų vei- kėjai atsiliepkite į T.T. sek- retorų reikalė rengimo p. J. Liutkauskui prakalbų.

Kolonijos taipgi privalo dabar intemti visur veiki- mą. Reikia, kad visose ko- lonijose būtų sušaukti mas-

mitingai ir išneštos rezolu- cijos kaip protestas prieš bolševikus ir lenkų verži- mąsi į Lietuvą. Tose rezolu- cijuose reikia prašyti Suv. Valstijų valdžios, kad ji už- tartų Lietuvą, kad neleistų nei lenkams, nei bolševi- kams ją ardyti. Reikia, kad pati liaudis, masės pasi- rodytų, kad jos tikrai stovi už Lietuvos neprigulmybę. Ką vienos tarybos veikia, to dar neužtenka. Reikia žmo- nių balso.

P. Norkus. T. T. Sekretorius.

Tunelis tarp Europos ir Afrikos.

Paryžius. Eina kalbos buk ketinama padaryti tunelį skersai Gibraltar prataką, sujungiant Afriką su Euro- pa. Gibraltar prataka yra gana siaura — daug siaures- nė negu prataka tarp Angli- jos ir Francijos, per kurią irgi kalbama buk ketinama padaryti tunelį.

Padarius šį tunelį tarp Europos ir Afrikos, Fran- cija galėtų pasiiekti savo ko- lonijas Afrikoje (Algeriją, Tunisiją ir tt. traukiniais, ne vien laivais.

Kalbama taipgi, buk Isp- panija ketina atiduoti savo dalį Morroko Francijai už 200,000,000 dol. Anglija, sa- koma, gal apsiims sugražyti Gibraltar tvirtovę, (kur ran- dasi piet-rytų Ispanijoj) Isp- panijai, o Ispanija atiduos Anglijai Ceuta tvirtovę, ku- rri randasi Morroko. Gib- raltar tvirtovė sergsti euro- pinį kraštą Gibraltar prata- kės (pėrėjimą iš Atianto Vandenyno į Tarpžemines ju- res), o Ceuta sergsti Afriki- nį kraštą. Ispanija nori at- gauti Gibraltar nub anglų, nes per daugelį amžių tas- jai priklausė; anglai jį paė- lonijose būtų sušaukti mas-

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ

NAUJI METAI—NAUJI DARBAI.

Lietuvos vaistybė jau tveriasi. Prusų lietuviai prisideda prie Neprigulmingos Lietuvos.

Vienok reikia Lietuvą atstatyti iš po karės griuvėsių. LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ turi planą Lietuvos atstatymui:

- 1) Iškurti Vilniuje savo skyrių ir tuomet
- 2) Pagelbėti atstatyti žemdirbystę,
- 3) Pagelbėti atstatyti pirklybę,
- 4) Pagelbėti atstatyti pramonę.

Tiems planams įkūnyti reikia tuojaus 1,000,000 DOLERIŲ.

Visi, kam brangi Tėvynė-Lietuva, dėki- tės prie LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS. Šėrai po \$10. Prisidedant prie Bendrovės reikia pirkti nemažiau 5 šėrų. Indėti pinigai atneša 4 procentus kas mė- tas ir šėrai auga vertėje. Rašykites į

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ (Lithuanian Development Corporation), 320 — 5th ave., New York, N. Y. (Apgaršinimas.)

PO MEDŽIU.

Gerbiameji broliai ir seseris: —

Pradėdami naujus metus, rupinkmės mes sueit labiau į vienybę. Mes žmonės esame su tais norais, kad pas mus būtų ramybė, laisvė, geresnis gyvenimas, pasigėlobėjimas, kad turėtume savo prigimtą šeimą, kad galėtume pavadinti savo Tėvyne, kad nealktume, kad nekęstume šalčio, kad mūsų šeimynos nebūtų nuskurdę, kad mūsų smegenys galėtų atsilsėti savo paskirtam laike. To mes visi norime, to mes trokštame kiekvienas, bet iki šioliai mūsų smegenys rodos vis neduoda mums aiškaus kelio per kurį mes galėtume prieiti tos laimės prieiti. Mums vis rodosi, kad eidami lenktynėmis, kad dėdami savo nusilpusias įiegas mes kažnors pralenkšime ir prieisime prie tikros laisvės, bet mes apsigaušam, lenktyniuojame visą mūsų gyvenimą ir prieiname prie, to paties galo kaip ir kiekvienas iš mūsų veislės pabaigą savo gyvenimo, tai viskas prie ko mes atskubinam iš mūsų gyvenimo lenktynių. Jeigu mūsų visų gyvenimo lenktynės tik prie to vieno priveida, tai ko mums skubintis, jog mes prie to galo prieisime ir povaliai eidami.

Bet mūsų smegenys iš dalies dar yra tie užsilikusieji nuo laiku, kada mes maitinomės: aukiniais paukščiais, greitais žvėrimis ir draskančiais nuožmiais sutvėrimais, kada reikėjo vyti ir skubinti ir pašėla prie savo aukos šėlinti, kad jį paėmus sau del maisto, del apsidengimo. Tie smegenys nuo tų senų gadynių dar ir šandien užsilikę mūsų kaukolėse ir šandien rodos gaudydami laukinius žvėris mes lenktyniuojame savo gyvenime, kad vienas kitą pralenkti, kad daugiau turtų įgauti, kad kitą pažeminti ir pačiam augščiau kito pakilti.

Bet dabar laikai jau nesutinka su mūsų gyvenimo lenktynėmis, del to, kad mes jau laukinių žvėrių negaudome ir vien paukščiais negyvename. Mūsų maistas yra auginamas mokslisku budu ir prigatavojamas moksliskais išmislais, lenktynės mūsų padaro sumanus išdirbimas žemės ir greitai besisukančios mašinos atlieka tas senoviskas lenktynes, kurias turėjo atlikti žmogus, besivejantis žvėrį su akmeniu rankoje, kad jį užmušti ir sau maistą turėti. Kad

mes dabar lenktyniuojame ir skubinamės, tai tik delto, kad mūsų smegenys dar dirba per daug senoviskai, dar nesujudintos, dar neišstobulintos ant tiek, kad galėtų su galu gerai sudurti. Ir iš tos tai priežasties mes skubinamės ir lenktyniuojame sau ir savo artymiesiems blėdį darydami. Mes įpratome lenktyniuoti ir mums rodosi, kad kitaip negalima todel lenktynės eina visame mūsų gyvenime. Netik, kad mes vienas prie kito priejame, mes giname save išskelti, parodyti kaip tobuli mes esame, kaip daug mes žinome, kaip daug galime, bet dar norime pasirodyti, kad ir Dievą geriau mokame garbinti, kad šventesniu esame už kitą, kad doriaus esame ir taip toliau. Tas yra darbas smegenų užsilikusiu da nuo tų gadynių, kada žmogus vijosi žvėrį su akmenu rankoje, nes kitur negalima niekur prilyginti.

Kas tiesa su pavieniu žmogum, tas tiesa ir su miniomis žmonių ir su jų partijomis ir sektomis. Žmonija jau seniai pametė gaudymą žvėrių del savo maisto, gyvenimas apsimainė iš laukinio į moksliską, dabar žmonijai ne žvėrių gaudymas rūpi, bet tobulinimas mokslo, nes iš to tobulinimo jie turi ikvaliai maisto, šilumą ir viską ko gyvenimui reikia.

Todel nepasigyrimas keino mums nustebina, ne drutumas, ne jo geras liežutis, bet labiausia mus nustebina žmogaus geri darbai, darbai, iš kurių vaisius išeiina geras, atneša naudą jam pačiam ir žmonijai. Kada žmogus padaro gerą darbą sau ir žmonijai, niekas jo nepaieškia, visi jį gerbia. Bet kada vietoje gero darbo jisai pradeda senoviskas žvėrines lenktynes, tai niekam jo darbas neišeina ant gero ir niekas jo nepagerbia.

Ignacas Paderewskis padarė sau didelę garbę iššaukdamas puikias melodijas iš savo piano, su kuriomis pasaulė pasigėrėjo. Jo darbas savo rušyje buvo pagirtas ir pagerbtas kiekvienos tautos. Bet dabar jis palikęs savo gerą darbą, pradėjo grįžti į senovės žvėries lenktynes, pradėjo daugybę melų leisti pasaulėje, buk "Lietuva, jiems, lenkam prigul ir jie ją paimsią ir pasidžiaugsią. Tai yra žvėries lenktynės. Gal jo kalba pilna melo, būtų gerai išėjus, jeigu būtų atsitikę tuojaus po baud-

žavos gadynės, kada lietuvių dvasia visiškai buvo priimta lenkiškų ponų, bet ne šioj gadynėj, kada lietuvių tėviška dvasia jau išsiveržė iš po visko ryjančio cariško erelio ir liepsnojo kiekvieno lietuviu krutinėje. Jeigu p. Paderewskis mano, kad jis tą lietuvių dvasia galės užduosinti, tai jis tik lenktyniuoja su žvėrimis nesavo laiku.

Lietuva bus Lietuva, nežiurint kokia bus pakraipa valdžios, ji bus Lietuva, motina savo vaikų, vaikų, kurie joje gimę ir augo, bet ne kitokių gaivalų, kurie norėtų ją pasisaviinti.

Kad savo Tėvyne apginti nuo apipeštų erelių, mūsų priderystė šiandien, pradėdami naujus metus platinti vienybę, stiprinti įiegas, apivalyti nuo partijų ir taisyti savo motinai Lietuvai paduoti ranką, kad neužsėstų ant jos krutinės nė Paderewskiai, nė Pilsudskiai, su savo maione kaizerio kultura. Mums jų kultūros nereikia, klumpes mes mokame pasidirbti, ukės Lietuvoje geriau išrodo negu Lenkijoje, žmonės mūsų darbštesni, mes pataikysim savo kulturą išvystyti ir be p. Paderewskio. Mes nenorime jų skolų mokėti, taip kaip mūsų protėviai turėjo mokėti, kad palaikyti gaudymą Lenkijos nusibankrutusių ir prasikortavusių ponų.

Mūsų žmonės yra darbo žmonės skersai ir išilgai Lietuvai. Jiems, o ne kam kitam priguli jų trisias, todel tik mes darbo ir vargo žmonės galime pataikyti kulturingą demokratiją sutverti savo šalyje. Užtai, mieli broliai, mes nuo darbo ir iki mūsų didelio darbo pabaišos, turime kovoti.

Lai prisikelia kiekvienas mūsų brolis iš miego, lai prisikelia ir tie, kurie lenkiškame letarge miegojo, ir tie kuriems caras rusifikaciją įstūmė, tegul visi sukyla ant savo sargybos. Mūsų partijos atgyveno savo laiką, jos turi pasiisėti, nes jos nieko nepadės Tėvynei apgynti.

Jūs, mieli broliai ir sunūs Lietuvos, neduokite savo partijom platinti juodą neapykantos darbą. Jeigu jums kas siundo ant jūsų brolių, jus tik nusijuokite ir drūčiau savąjį pamylėkite. Klesos mums nesikirsto, nes mes esame visi vienos klesos žmonės, kurie pelnome savo duoną ir pelnome labai sunkiai. Vjenintėlis daiktas kas mus skirsto, tai partijos

su tuščiais indais, kuriuose del mūsų gyvenimo nieko nėra. Lietuvos laisvė reikalauja mūsų vienybės ir del tos Lietuvos, lai gyvuoja pas mus drūčiausia vienybė.

DARBININKŲ ŽINIOS

Darbininkai molio kasiimo industrijoj Shawnee, O., uždirba nuo \$5 iki \$8 ant dienos.

Dar visai neseniai kaip Anglijos ukių darbininkų unija turėjo tik kelis tukstančius narių; dabar turi 100,000 ir sakoma 10,000 naujų narių prisirašo kas mėnuo.

Anglijos valdžia sutiko įsteigti 8 valandų darbo dieną del visų gelžkelių darbininkų. 8 val. darbo diena įvyks vasario mėn.

Newark, N. J. apdraudos (insurance) kompanijos laike karės mokėję visiems savo darbininkams "bonus" — karės prieda, idant tie darbininkai galėtų atsakančiai pragyventi brangenybės laike. Kompanijos nepakėlė mokesčių, nes manė, kad vėliau gal būtų reikę jas nuimti, ko jos nenorėjo daryti.

Susiorganizavę geležies molderiai Portland, Oregon, drūčiai kovoja prieš priėmimą moterų darbininkų į geležies liejyklas.

Lancashire paviete Anglijoj, didžiama audinių darbininkų yra moteris. Jos gauna tas pat mokesčius kaip vyrai už lygų darbą.

Nelaimės plieno ir geležies industrijoj sumažėjo ant dviejų trečdalių per praėjusius 10 metų, ačiu judėjimui priversti dirbtuvių sąvininkus vartoti visokias apsaugojimo prietaisus.

Suv. Valstijų gelžkelio administracija ketina nustatyti nuolatinės mokesčius del gelžkelių, kurios tėsės ir kuomet pragyvenimo kainos sumažės.

Už tai, kad jos pasirodė teisingos ir ištikimos, New Yorko gatvekarų kompanija nutarė ir ant toliau samdyti moteris kaipo gatvekarų konduktores. Karės laike jos uždirbdavo nuo \$25 iki \$32 ant savaitės.

Kanadoj sakoma suvirš 100,000 amunicijos darbininkų liko be darbo nuo paskelbimo laikinės sandaros.

Tam tikros rušies prekybos laivą pastatyti Amerikoj lėšuoja \$40,000 vien už darbą; Anglijoj \$19,000, o Japonijoj \$9,000.

Bridgeport, Conn. yra didžiausias amunicijos dirbtuvių centras šioj šalyj ir darbininkai tenai yra beveik visi unijų nariai.

Knygų apdarytojos ir telefonistės Denver, Colorado, išsikovojo pakėlimą mokesčių.

LIETUVIAI AMERIKOJ

UNION CITY ir NAUGATUCK, CONN.

21 gruodžio lietuvių svečainėje, švento Jurgio draugijos rodomi krutamieji paveikslai pono Račiono. Publikos prisirinko pilna svetainė ir visi buvo užganėdinti. Po tam vienas iš vietinių draugų, Jonas Bekeris atsiestojo ant pagrindų ir paaiškino publikai, kad yra reikalingas sušelpiti Lietuvai ir paaudkauti kiek į Lietuvos Fondą. Priešingų tam užmanymui nebuvo, tad du draugai paėmė kepures perėjo per svetainę ir surinko viso labo \$33.80.

Karžygis.

KEARNEY ir HARRISON, N. J.

Gruodžio 22 dieną atsibuvo prakalbos surengtos L.N. Fondo 13 skyriaus, Kalbėtojai buvo gerb. S. Vitaitis, kuris labai dailiai pakalbėjo be apibudino visą Lietuvos padėjimą, bei aukų reikalavimą. Antru kalbėtoju buvo kareivis, gerb. Yesfel, kuris labai įspudingai nukalbėjo, ir visą publiką skatino, kad atsiduotų Lietuvai. Aukų grynais pinigais suaukauta tą vakarą, \$604.05, kuriuos perdavė L. N. Fondo centrai, o pasizadėjo draugijos nepridavė ir šiaip ypatos prizadėjo, bet dar nepridavė, sumoje \$1050.00. Tai reikiška viso bus \$1654.05. Taigi dabar tegul susilygina su Kearney ir Harrison su savo aukomis kitos kolonijos. Newarkas giriasi, kad nenoroms nusiima kepures prieš Waterbury, bet prieš šią mažą lietuvių koloniją net ir prikaupti turi, nes jie per du vakarus, o tik surinko, \$1235.00, o vietos tėvynainiai per 1-ną vakarą ana kiek sudėjo, kaip viršui pažymėta, ar gal užtai, kad mes vietos Lietuviai neatidavėm skyriaus numerio "13," ką jie norėjo paveržti, kaipo giliukingą numerį, tai gal dabar vietos skyriui taip ir sekasi aukas rinkti, kad net penkis syk didesnę koloniją kaip Newark keliom eiliom pralenkė.

Taipgi, newarkiečiai, jeigu norite susilyginti su Kearney ir Harrisonu, tai nemikit nė naktį. Vardai aukavusių tilps kiek vėliaus, kaip tik apsisotos šitas ofensyvas. Taipgi, kurie aukavo didesnes aukas ir gavo tam tikra kvitėle — paliudijimą, tai to dar negana, bet neužmirškite ateiti į L.N. Fondo, 13 skyriaus susirinkimą, kuris atsibus sausio 9 d., 1919 m. L. Hantmano, svetainėje, 756 Harrison ave., Harison, N. J. 8 val. vakare. Taipgi, kurie neužsimokėjo mėnesiniu lai pasiskubina užsimokėti. Tai-gi aukautojam per prakalbas bus išduodami "Diplomai." Malonėkite atsilankyti.

Kearney ir Harrison Korespondentas.

ROCHESTER, N. Y.

Gruodžio 15 d. L.S.S. 7 ksp. surengė diskusijas tėmote, "Ar vedusiam yra laimingesnis gyvenimas, ar pavieniai gyventi?" Diskusijos buvo įspudingos, todeli, kad buvo gana diskutantų apginti abievi puses. Buvo ir nemažai saldaus juoko. Mat vedusieji gėrėjosi savo gyvenimu. Žinoma, čia galima pasakyti apie laimę apsisvedusiuju gyvenimo tiek: kas yra gabetesnis gyvenime, sutikime gyvena, tai ir yra jų laimė, o ne vedusio visada tokia laimė. Gruodžio 22-trą d. Aido choras surengė vakarą su sceniskais perstatymais, kur perstatė "Šalautrį" vienveiksmę komediją, ir antra komedija buvo perstatyta "Jaunystės karštis." Lošimas išėjo pusėtinai. Pertraukose padainavo drg. A. Orluškas solo ir draugė Orluškienė padainavo solo. Pabaigoje visas mišras Aido choras padainavo keletą dainelių. Kas labai patiko publikai, kaip liudijo delnų plojimas. Vakarą pavyko gana gerai, dar ir pelno liko keletas dolerių.

Darbininkas.

CHICAGO, ILL.

Didžiausias lietuvių susirinkimas.

Naujų metų dienoj įvyko milžiniškas lietuvių, Chicago ir apielinkės, susirinkimas, tikslu užprotestuoti prieš lenkus, bolševikus ir kitus, kurie keinas paimti mūsų sostinę Vilnių. Susirinko visų partijų išskiriant socialistus. Išviso apie 10 tukstančių vyrų ir moterų didžiausioje Seventh Regiment Army svetainėj, apie 4 valandą pirmininkas atidarė susirinkimą. Pirmiausiai milžiniški chorai po vadovystę p. Šimkaus ir p. Poiciaus uždainavo Amerikos ir Lietuvos himnus. Toliau sekė kalbos. Pirmiausiai kalbėjo svetimtaučiai, paskiau lietuviai. Visi nupasakojo apie Lietuvos padėjimą, jos praeitį, jos pavergimą ir visi pripažino, kad lietuviams priklauso Vilnius. Visi išreiškė per savo prakalbas, kad Vilniaus niekas negali pasisavinti kaip tik lietuviai.

Tarp kitų kalbėtojų buvo ir lietuvis kareivis. Jo kalba buvo labai patriotiška; kožnas žodis klausytojams įsmigo į širdį. Jis nupasakojo kaip lietuviai išlaikė savo kalbą, savo papročius budami pavergti, neturėdami savo spaudos. Toliau priminė apie kareivių padėjimą, kaip lietuviai kareiviai su pasišventimu kovojo prieš autokratų vokiečius. Sako: "Žiurėkit į mūsų brolius lietuvius, kareivius" (parodė tuvių kareivius, kurie dargryžė iš stovyklų kelios dešimtis atmaršavo į svetainę); sako: "Žiurėkit, tie mūsų broliai yra pasiryžę padėti galvas už tėvyne Lietuvai, kiek Francijos žemelė jau apklojo mūsų brolių lietuvių, kurie kovojo sykiu su kitų tautų didvyriais ir padėjo savo galvas už tėvyne, už teisybę,!" Toliau sako: "Mes visi esam pasiryžę gin-

ti savo tėvyne ir teisybę! Šalin lenkai, šalin bolševikai, šalin visi, kurie norit pasisavinti mūsų tėvyne Lietuvai!" Kilo didžiausias triuksmas; publika visa atsistojo, prasi-dėjo rankų plojimas, krykštavimas. Visa publika šaukė: šalin lenkai, šalin bolševikai, mes jus neleisime į savo tėvyne Lietuvai! Tė-sėsi apie penkias minutes toksai krykštavimas ir visi šaukė: šalin poliokai, mes jums pažįstam per šimtus metų!

Toliaus skaitė rezoliuciją. Publika taipgi atsistojo ir krykštavimu ir rankų pakėlimu priėmė rezoliuciją, kurią pasiuntė prezidentui Wilsonui. Toliaus užgiedojo lietuvišką ir amerikonišką himnus ir su tuo užsibaigė didžiausias susirinkimas. Visi išsiskirstė linksmi, krikštavimai: Šalin lenkai, šalin visi, kurie norit mūsų tėvyne Lietuvos!

J. Perminas.

Haverhill, Mass.

Mūsų miestelyje aukų visai nebuvo renkama į Nepri-gulmybės fondą. Tautininkų dvasia čiausiai beveik išnykus. Čia daugiausia randasi tik klerikalų ir socialistų — ypačiai pastarųjų. Klerikalai mėgino kelis kartus rinkti aukų, bet socialistai jiems stoji priešais ir daug pakenkė; suardė keletą prakalbų. Dabar kaip klerikalai rengia prakalbas, tai pasisamdo policistai. Bet ir taip nelabai sekasi.

Haverhillietis.

NEW BRITAIN, CONN.

22 d. gruodžio buvo rengiamos prakalbos S.L.R.K. A. 109 kuopos parapijos svetainėje su tikslu, kad parinktų tik daugiau aukų Tautos Fondan. Vakarą vedėjas buvo kun. E. Grikiš, vietinis. Pirmiausia perstatė už kalbėtoją p-lė Anastaziją Petrauskaitę iš Waterbury, Conn., kuri savo kalboje apibriežė Lietuvos praeitį nuo mūsų garbingų Lietuvos Didvyrių Gedemino ir Vytauto laikų. Kalbėjo ir apie baudžiamos laikus, kaip mūsų seneliai kentėjo didelį vargą tame laike, kuomet neišpildydavo savo užduotes. Neprosalį būtų paminėti, kad šita kalbėtoja dar pirmu kartu New Britain be pliauskalų apsi-ejo. Patartina visuomet taip kalbėti kaip dabar.

Antru kalbėtoju buvo kun. Petraitis, kalbėjo apie dabartinį Lietuvos laisvės išgavimą, kaip reikia aukų daugiausia aukauti į Tautos Fondą, nes šis Fondas tai yra tikriausias ir teisingiausias, o L.N.F. mums laisvės del katalikų neiškovos. Girdi jų pirmutiniai žinksniai pasirodė New Yorko seime 13 ir 14 dd. kovo š.m. prieštaraujant maldai. Taipgi ragino publiką aukauti kiek tiktai kas išgali, nes girdi mums neateis paaudkoti nei lenkai, nei vokiečiai ir nedirbs del mūsų ir del Lietuvos laisvės išgavimo; ir negalima laukti kitų, kad del mūsų dirbtų ale mes turime patįs imtis už darbo dabar arba niekad.

Po prakalbos buvo renkamos aukos į tautos Fondą, kurių kiek girdejau tapo surinkta apie \$800. Publikos

buvo atsilankę neperdau-
giausia, nes tą vakarą labai
lietus lijo.

Alvietis.

NEW BRITAIN, CONN.

Newbritainiečiai veikia
nenuilstančiai delei busin-
čios laisvos Lietuvos ir gau-
siai aukauja delei išgavimo
laisvės mus brangei tėvynei.
I trumpą laiką sumetė ant
Lietuvos aukuro L. N. Fon-
dan \$3,300 ir tikimės dau-
giau surinkti.

Nepaprastos vestuvės.

Žirgvaikio draugija ap-
sivedė su Apšvietos draugi-
ja, arba sakant iš dviejų pa-
darė vieną.

Vestuvių vakaras atsibu-
vo 31 d. gruodžio su iškil-
minga vakariene. Svečių at-
silankė nemažas būrelis, to-
del ir linksminos iki aušros
Naujų Metų. Linkime il-
giausių metų tai jaunai po-
reliai.

Naujų metų diena mus
teatrališka S.L.A. 34 ku-
pa statė scenoje Rytų Pili-
Lošėjai atliko savo roles ku-
geriausiai. Ypatinai atsi-
žymėjo savo rolėje panelė
Zaliaduoniūtė ir A. Mika-
lauskas, kurie graudingom
rolėm daug asarų iš publikos
ištraukė. Publika likos di-
deliausiai užganėdinta, taip
puikiai veikalau. M. S. D.

Smegenys auga pagal ku-
no miklinimą ir pripratini-
mą prie įvairių krutėjimų.
Paigi labai yra svarbu, kad
auni vaikai turėtų visą
aroga bėgioti ir bovintis į-
vairiai mankštytis ant tyro
ero, tas jiems priduoja visą
aroga susikėravojimo mažų-
jų smegenų su įvairiomis
kuno dalimis. Šito nepa-
niršk pats budamas mažas
ir paaugęs kitiems aplink sa-
ve vaikam niekad neginkie
žaisti.

Girtas žmogus užnuodija
savo mažiausias smegenis, iš-
dalies jas suparaližiuoja, ta-
da išeina taip, kad jo smege-
nys neišgali išduoti prisaky-
mų į kojas, rankas ir kitus
organus, lygiai ir iš to ku-
nas palieka nieko negalys nu-
veikti. Žmogus netik netu-
ri savo smegenų nuodinti ir
padaryti juos negalinčiais
kėravoti kuho, bet jis turi
stengtis iš visos galės, kad
kuodaugiau savo kuną išla-
vinti ir turėti greitą susine-
šimą savo kune, iš kuno į
smegenis, iš smegenų į kuną.
Kuo jis bus geriau tobulus
tame, tuo geriau pasulyje
jam seksis gyventi. Mažie-
ji smegenis moksliskai vadi-
nasi cerebelum, kas reiškia
mažieji smegenys.

Toliau mes randame gal-
voje didžiausias smegenis,
kurie vėliau pas žmogų atsi-
rado, kada jis pradėjo mis-
lyti. Misliis yra toji brangi
smegenis, kuri žmogų atskiria
nuo kitokių gyvunų ir pa-
daro jį augščiausiu sutvėri-
mu. Šitie smegenys mokslis-
kai vadinasi cerebrum arba
didieji smegenys. Jie yra
taip dideli, kad kaukolis jais
pripildytas ir jie visai už-
dengia mažiausius smegenis.
Netik kad jie yra dideli, bet
dar turi išraitumus gilius,
kad padaryti kuodidesnę jų
paviršių. Smegenų tyri-
nėtojai sako, kad kuo tobu-
lesnis žmogus yra, kuodaug-
giau jis gali mintyti, tuo dau-
giau rinčiuoti yra jo sme-
genys ir padaro didesnį sme-
genų paviršių. Šitie smege-
nys vadinasi naujesni sme-
genys, jie pradėjo rasti pas
žmogų po daugybės ilgų
amžių ir povaliai augo ir
užaugo didesni negu mažie-
ji smegenys, kėravoja kuną
pasidarė daug didesni už
mažuosius smegenis ir net
ant viršaus jų užaugo.

Didieji smegenys yra pa-
sidarę iš dviejų pusių, viena
pusė smegenų yra visai pa-
naši kitai pusei sudėjime ir
rinčiuose, abi pusės, sunku
atskirti, tiktai viena pusė
buvo biskeļi didesnė. Kairio
žmogaus, kuris vartoja kai-
riąją ranką, galvos smegenis
biskį didesnės ant kairiojo
sono. Tų žmonių, kurie
vartoja tiesiąją ranką, tie-
sioji pusė smegenų yra bis-
keli didesnė. Abi pusės sme-
genų apačioje yra surišti su
daugybe nervų, per kuriuos
vienodumas mislies yra su-
rištas. Yra iširta, kad žmo-
gaus tik viena pusė smegenų
darbą mislies, atlieka, kita
pusė tik tą patį daro ką pir-
mutinė. Paviršis smegenų
išrodo kaip žila medega,
apačioje žilos medegos yra
baltos.

Žila medega smegenų yra
svarbiausia medega žmo-
gaus, kuris lavinasi, pas jį
ta medega platinasi auga,

kad didesni paviršių padary-
ti, smegenyse darosi didesni
ilenkimai, revai ir visur re-
vuose paviršių randasi žila
medega, t.y. smegenų celės,
o baltoji medega yra smege-
nų nervai, panašūs į tuos
nervus, kurie randasi nugar-
kaulyje ir kitiems nervams
esantiems kune.

Tyrinėtojai smegenų su-
pagelba padidinančių stiklų
gali pasakyti, kurie smege-
nys kokius darbus veikia;
kurie kėravoja sučiuopimą,
kurie matymą, kurie suuo-
dimą ir taip toliau. Tie sme-
genys, kurie veikia tobuliai
ką nors, jų didesnės celės ir
tobuliau išsivystę. Šuva tu-
ri labai gerą uoslę, tai tos
dalys smegenų pas jį yra la-
bai išsivystę. Žmogus netu-
ri tokios jauslios uoslės, to-
del ir tie smegenys, kurie kė-
ravoja suuodimą nėra toki
tobuli, jų celės yra mažos,
labiau viena su kita sulipę.
Panašiai ir kitų smegenų ce-
lės yra tobulios, kurios veiki-
a tobuliai. Tyrinėtojai
smegenų tyrinėja smegenis
nuo kraliko iki žmogui ir at-
randa, kad nuo žmogaus
smegenų einant prie žemes-
nių gyvunų, jų smegenys at-
randa vis silpnesnius, netaip
revuotus ir celės jų netobu-
los. Žmogaus smegenys su-
sideda iš tukstančių milijonų
celių ir yra stebuklinga
mašinerija gaminti mislis.
Vienok ir žmogaus smege-
nyse atrandama didelių
plotus, kurie netobulinti ir
nieko neveikia; jie yra, bet
žmogus jokios naudos iš jų
rieturi, nes jie netobulinti,
todėl neapsakomas reikalin-
gumas žmogaus smegenis
tobulinti nuo mažumės, ku-
je tobulesni tuo daugiau
žmogus darosi supanesnis,
inteligentiškesnis, gabesnis.

Gyvuliai turi tuos pačius
smegenis matymui, suuo-
dimui, girdėjimui ir taip to-
liau, bet pas jųjos truksta tų
smegenų, kurie iš jų jausmų
padarytų išvedimą. Jeigu
tvartas užsidega, arklys ma-
to ugnį ir jaučia karštį, bet
pas jį nėra tų tobulių smege-
nų, kad išsigelbėti, todėl tik
papratimas jį traukia į savo
vietą nors ten butų ir ugnis.
Kitaip yra su žmogumi;
žmogus mato ugnį, jis tuo-
jau suduria galą su galu, ką
žmogus mato ugnį, mačo pavojų,
ima gelbėtis. Taigi šito
sudurimo galą su galu sme-
genų pas žemuosius gyvu-
lius mažai yra, o pas žmogų
jų yra labai daug ir nėra ga-
lio jų ištobulinimui. Apatinė
dalis smegenų, baltoji mede-
ga yra nervų siuleliai, kurie
suvienija gyvasias smegenų
celes viena su kita, taip kad
viena mislis pakelia kitą mis-
lį ir išveda naujas mislis.

Todel labai yra svarbu, kad
žmogus vartotų savo protą
kuodaugiausia mislytų ir
lengvai neatsidėtų ant to,
kad jau jis žino ir daugiau
mislyti nereikia. Tyrinėji-
mas ir mislis neapsakomai
žmogui gelbsti tobulinti jo
smegenis ir iš tuščių celių
nieko neveikiančių daryti
veikiančią ir augščiausią
dirvą.

Nemuno Sunus.

Indijonai, gyvenanti išil-
gai Columbia upės Pietų A-
merikoje, pasidaro sau duona
iš sąmanų, kurios auga ant
eglių.

Atsiminimas Prie Pakuros

Mes sėdėjome vieni, tik
jis, ir aš, didelio ukininko
vienkiemio šiltoje mažoje se-
klyčioje. Tą naktį tai buvo
baisi audra, smiegas lakstė
ir sukos sukuriams, langeny-
čios čirkškėdamos beldeno į
sienas, vėjas švilpė pro ka-
miną.

Mes sėdėjome ramiai,
vienas kitam žodžio nepra-
tardami, tik žiūrėjome į sto-
ras malkas, degančias pa-
kuroje ir liepsną plasnojan-
čią į šalis. Aš patėmijau, kad
jis buvo labai užsimastęs, ir
kad jis tur ką nors tokio pa-
slėpto savyje, ko aš nega-
lėjau suprasti. Staiga ne-
drasiu balsu užklausė ma-
nės:

—Mieloji, pasakyk man, ar
myli mane užtektinai, kad
galėtum apsivesti su ma-
nim? Aš meldžiu tavęs, ne-
atsisakyk, bet pridėk, kad
busi mano moteris!

Mano širdis pradėjo smar-
kiauti plakti, mano veidas li-
kos kaip su žarijom apipil-
tas, kuomet išgirdau minė-
tus žodžius, kurie man tiek
daug reiškė. Bet pirm negu
daviau jam atsakymą, aš už-
klausiau jo:

— Aš noriu, kad tu man
pasakytum tikrą teisybę. Ar
aš esmi pirmutinė tavo myli-
ma? Ar tu nesi turėjęs ki-
tos pirm manęs?

Nors jis man buvo sakęs
daugel kartų, kad jis mane
myli tikrai, bet dar aš tuom
nebuvo užganėdinta, ir aš
norėjau daugiau patirti jojo
meilę. Jis karštai pažiūrėjo
į mane trumpą valandę, ta-
da nusišypojo ir sako:

— Aš tau pasakysiu apie
mano kudukystės meilę.

Tai buvo kaip tik tinka-
mas laikas pasakaitėm sa-
kyti, sėdint prie pakuros ir
žiurint į liepsnojančias mal-
kas. Beklausant jo pasako-
jimo man asaros pradėjo
veržtis iš akių. — Aš šluo-
čiaus, nususukus nuo ugnies,
kad negalėtu patėmyti aša-
ras ant mano veido.

— Kuomet aš buvau dar
kudikis, jaunų metų vaikis-
tis, kaip ir dabar kudikiai
ta ugnis reiškia, mačo pavojų,
ima gelbėtis. Taigi šito

— Aš turėjau tuomet drau-
gę, mažą mergaitę, tamsiais,
garbiniuotais plaukais, tam-
sions rydrioms akims, kuri
gyveno pirmoje ukėj nuo
musų. Musų apielinėje
buvo ir daugiau vaikų ir
mergačių, bet aš visuomet
žaidžiau su taja mergyte,
nes ji buvo geriausia iš visų.
Kartais aš jausdavos, kad
reikia palikti mergaitę ir
eiti žaisti su vaikais. Bet
kuomet tik aš nueinu pas
kuodaugiausia mislytų ir
lengvai neatsidėtų ant to,
kad jau jis žino ir daugiau
mislyti nereikia. Tyrinėji-
mas ir mislis neapsakomai
žmogui gelbsti tobulinti jo
smegenis ir iš tuščių celių
nieko neveikiančių daryti
veikiančią ir augščiausią
dirvą.

Daugel kartų ji sėdėdavo
ant durų slenkščio, josios
tamsų, garbiniuotai plaukai
apdengė jos baltą kaklą ir ji
žiūrėdavo į mane savo tam-
sion, meilom akutėm, kuom-
mėt aš lipinėdavau iš med-
žio į medį, arba tvoromis
vaikščiodavau, ir daug tam

panašių vaikiškų užsiėmi-
mų.

Vieną gražų vasaros ry-
tą, kuomet saulutė jau bu-
vo augštai pakilus, aš išbė-
gau ant gatvės jieškoti sa-
vo draugų. Staigu pamačiau
ateinant Adelę, ta mažą mer-
gaitę su tamsiom akim ir
garbiniuotais plaukais. Pri-
bėgau aš ją pasitikti, bet ji
šiandien jau netokia links-
ma, kaip visuomet budavo.
Ji man pasakė, kad ji atėjo
man sudiev pasakyti, nes jo-
sios tėvai sumanė apieisti u-
kę, apsigyventi mieste. Aš
negaliu pasakyti, kaip aš jos
gailėjaus, ir kiek daug ji
reikė del manęs. Negaliu
pasakyti. Ji atsisveikino su
manim ir nuėjo dažnai atsi-
sukdama pamaskatuoti su
skepetėle. Aš gi sėdėjau ant
tvoros ir lydėjau ją akimis
kol nepranyko tolumoj.

Mano motina rašė jos
motinai greitai po tuo išva-
žiavimu, bet jokios žinios ne-
gavo. Kas su jais atsitiko
nežinau. Man esant 14 me-
tų, mano motina mirė ir li-
kome vieni du su tėveliu
Tėvelis visuomet minėjo mo-
tiną, ant kiekvieno žingsnio
ir valgant vis apie motiną
kalbėdavo.

Vieną dieną prieš išva-
žiuosiant man į gimnaziją
jis išsitarė: — Gal kurią di-
ną tu sutiksi tą mergaitę
kuria taip mylėjai, o gal ji
ne. Bet aš tau patarčiau
stengtis pasirinkti tokie
kaip kad tavo motina buvo
tuomet niekada nesigailėsi
ir busi laiminga.

—Delfo ir prašau eiti už
mane brangioji, nes myliu
tave ir kitos, panašesnės
savo motiną nerandu, kaip
tik tave. Beto, tu man pri-
menį tą mažytę Adelę, ma-
no pirmą numylėtinę. Tavo
akys ir garbiniuotai plaukai
spalva stato man jos paveik-
slą prieš akis.

Nutilo jis valandėlę ir sė-
dėjo, svajodamas apie tą
mažytę mergaitę, savo kudi-
kystės numylėtinę.
Netikėtai nuriedėjo aša-
ros man per veidus. Jis pas-
tebėjo tai, ir prisitraukęs
arčiau prakalbėjo.
— Mano brangi, aš nema-
niau tavęs ižeisti, bet jei tu
prizadėsi buti mano, aš pri-
žadu užmiršti aną.
— Bet aš nenoriu, kad
tu užmirštum ją, ir aš abe-
joju...
— Abejoti — kaip-tai? Jis
užklausė didžiai nustebęs.
— Delfo, kad aš esmi ta
Adelė tamsiomis akimis, ir
tamsiais garbiniuotais plau-
kais, apie kurią tu kalbėjai.
Jis pažiūrėjo į mane lyg
netikėdamas, lyg nesupras-
damas.
— Bet aš visuomet ma-
niau, kad tavo tikras vardas
Alena B.—
— Taip, atsakiau, bet
klausk, aš pasakysiu savo
praieyti trumpai.
— Mano motinai ir tėve-
liui važiuojant automobilių
ištiko nelaimė — likos abu-
du užmušti. Aš likau viena.
Per tulą laiką gyvenau pas
tulul tėvų draugus, vėliau
aš buvau priimta pas ponus

B.—, kurie mane išauklėjo,
išleidė mokslan. Jie man
buvo labai geri, taip kaip
tikrai tėvai, o jųjų mirus duk-
relė buvo vardu Alena, tai
jie visuomet mane ir saukė
Alena.

— Bet ir aš niekuomet ne-
užmiršau savo pirmo numy-
lėtinio, kudikystės dienų,
kuris radosi mano širdyje
per visą tą laiką ir kurio pa-
veikslėlį atmintyje nešiojau.

— Mes sėdėjome visai ty-
liai per kelias sekundas. Ta-
da jis vėl užklausė: — Ar
tu visuomet žinojai, kad tai
buvau aš?

Užraudau aš ir nususukau
į šalį kuomet daviau jam at-
sakymą.—Taip, aš žinojau,
nes tavo vardas buvo toks
pat kaip ir to mano kudikys-
tės draugo. Aš maniau, gal
tai ir tu esi juomi, aš norė-
jau dažnoti, ar tu užmiršai
tas linksmas dienas, kuomet
mes žaidėme kartu. Aš jų
neuzmiršau ir niekad neuz-
niršiu. Nors visko mačiau
avo gyvenime, visokių var-
gų ir nelaimių prityriau,
bet prisiminus kudikystės
dienas, vėl nusiramindavau.

Visą tą vakarą mes kal-
bėjome apie savo praieitį.

Prieš išeinant jis dar už-
klausė: — Dar tu neatsakei
unt mačo klausimui?

Susitikto musų akys ir ta-
me brangiame momente, kuo-
met musų lupos susiliejo,
jautėme, kad mes vienas ki-
tam buvome žadėti nuo am-
žių.

Ir dabar, štai po penkių
netų vedusio gyvenimo, mes
dar ysi esame numylėtiniai
taip kaip buvome kudikystė-
je ir dažnai prisiminam tą
vakarą, kuomet mes sėdėjo-
me prie pakuros, kuomet
mes buvome vėl suvesti per
isagalincią meilę.
Kokią galybę turi meilė,
kuri prasideda nuo kudikys-
tės ir tęsiasi per metų metus
iki amžinasties!
Vertė J. A. Mo—tis.

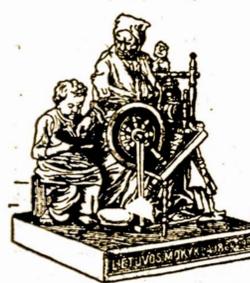
NORI 2,000 VAIKINŲ DEL PIRKLYBOS LAIVYNO.

Washington, D.C. Laivyno
Bordas pranešė, jog reika-
laujamą dviejų tukstančių
jaunų amerikiečių mokintis
darbo prie Suvienytų Valsti-
jų laivyno. Kadangi greitai
reikia pristatyti prekių lai-
vts, ant kurių dabar dirbs
vien tik pirklai laivininkai,
taigi nepaprastai daug vy-
rų reikia išmokinti, kurie
galėtų užimti vietas.
Iš dviejų tukstančių da-
bar reikalaujamų vyrų pus-
antro tukstantio užims mo-
kinių (apprentice) vietas, ku-
riuos išsiuntė ant marių
Bordo Atlantikos mokyklos
iš Bostono, ir penki šimtai
ant Pacifiko laivo Iris, San
Francisko.

Liuosnorius kviečiama už-
sirašyti per kuri nors Bor-
do rekrutavimo viršininką
prie atiekių arba rašyti šiuo
adresų: Henry Howard,
director of Recruiting Ser-
vice, Boston, Mass.

Pirmutinis grafofonas
buvo padarytas 40 metų at-
gal, bet iš pradžių neturėjo
didelio pasisekimo. Nuo to
laiko grafofonai buvo daug
pagerinti ir dabar yra jau
labai išsiplatinę.

Apie Gyvus Daiktus

matymo, girdėjimo ir kitus
šitie mažieji smegenys kėra-
voja.

Zinovai sako, kad ši-
tie smegenys, tai yra pirmi
smegenys, kuriuos žmonės
senose gadynėse turėjo, ka-
da buvo dar netobuli. Bet
besitobulinant žmogui, pri-
šakyje jo galvos pradėjo au-
gti smegenys, kurie nieko ne-
krutina kune ir nieko dau-
giau neužiima tik mislina,
masto. Jeigu manai statyti
sau namą ateityje, tada daro
mastymą smegenys, tie, ku-
rie stovi priešakyje žmogaus
galvos; bet kada statai na-
mą, imi kirvį, piela, kaltą ir
pradedi darbą, tada musų
pasikrutinimus jau kėravo-
ja mažieji smegenys. Mažie-
ji smegenys pas mus tobuli-
nasi geriausia, kada mes
maži budami gauname savo
kuną mankštyti visokiais
burdais, kiekvienas musų
muskulis turi buti tobulina-
mas, tik per tobulinimą jis
išsidiirba sau geresnį susi-
nešimą su mažaisiais smege-
nimis ir tie mažieji smege-
nys gali greičiau ir geriau
savo paliepimus perduoti.

Mažas kudikis yra labai pa-
mokinantis pavyzdis mums,
kada pradeda su savo ran-
komis šį tą graibyti šį tą pa-
imti, nežiurint kaip maža
ranka pas jį yra, jis jokiu
budu adatos nuo stalo negali
paimti delto, kad susiriši-
mas jo rankos su smegeni-
mis, kurie kėravoja jo ran-
kos muskulius yra labai ne-
tobuli. Tik po ilgo mėgini-
mo, po ilgo pratinimo, kaip
jo smegenys paauga ir pai-
ma didesnę įtekme tik tada
vaiko gabumas atsiranda ne-
tik rankoje, bet ir visuose
kuno slunkuose, kuriuos ji-
sai tobulina.

Pas gyvulius šitie smege-
nys skirstosi pagal jų gabu-
mą, tie kurie smarkus ir
vartoja savo kuną smagiai,
pas tuos mažieji smegenys y-
ra didesni. Didelis hipopo-
tamas turi smegenis mažes-
nius, tik tokius didumo kaip
arklys, nors jo kunas sveria
penkius kartus daugiau už
arklio; užtai jisai taip lėtas
kėravojime savo kuno, kad
ir savo maistą iširitusi į
kampą jis negali paimti. O
arklys, žinoma, daug gabes-
nis yra. Gabesnių yra gyvu-
lių ir už arkli, bet jų maži-
ji smegenys yra didesni už
arklio, sulyginus kuno sva-
rumą.

PIRMIAU PASIRENKA KAREIVIUS.

Didieji darbdaviai praneša, jog jie pirmiau ims darban paliegiusius vyrus.

Iš Federaliui Užsiėmimų Edukacijos bordui pranešimų matos, jog įvairūs didieji darbdaviai prisižada darbą suteikti pirmiau paliegiusiems ar sužeistiems karėje vyrams, neg sveikiems.

Daugelis darbdavių pranešė, jo gtaip darys, jei tik vyrai bus tinkamai prisirengę prie tokio darbo.

Iš daugiau kai milijono vyrų, išsiųstų į užmarį laike šios karės, 10 nuošimčių bus paliegiusių iš sužeidimo ir apie 90 nuošimčių iš ligos. Didelis jų nuošimtis norės sugrįžti į civilį industrijos gyvenimą taip greit kaip galima.

Kad jiems padėti, kooperacija darbdavių su valdžios plenais bus būtina reikalinga. Valdžia apsiims padaryti paliegių fiziškai taip sveiku, kaip galima; išmokin ti ji naudingo darbo ir šelp ti ji ir jo šeimyną pakol jis bus mokinamas. Pats darbdavys turės prisidėti savo dalimi tiek, kiek galima, nes kriaudžiant savo interesų tais sutrukdytais kareiviais savo dirbtuvėje arba įstai goje.

"Ukininkai turi atgal pri imti kiekvieną ukių darbininką, kuris norės sugrįžti prie žemės, ir netik tuos kurie pirmiau dirbo, bet ir tuos, kurie norės imties iš tokio darbo," sako James P. Munroe, bordo vice-pirmininkas. "Didžiosios ir mažosios industrijos turi gerai iširti kur ir kaip gali suna doti tinkamai prirengtus paliegiusius į tikrus sveiko vyro darbus. Pirkliai turi žiūrėti ant kiek gali jie panaudo ti saugiai tokiuos žmones prie pardavimo, pirkimo ir skaitliavimo su viena ar kita negalia. O ypatingai tos profesijos ir užsiėmimai, kurie reikalauja protiško darbo turi suteikti darbo tiems paliegieliams, kurie gali už imti intelektualę atsakomybę."

Žinoma, tai visa turi būti daroma imant domon darbav ir jo pramonę, taip kaip ir reikalas paties vyro. Nei vienas darbdavys nebus spiriamas imti ko nors į savo dirbtuvę, kuris negalės, arba kurio būtų negalima iš mokinti atlikti tinkamai prie dermes tame darbe, i kurį jis instotų.

Kad palengvinti taip sva biame kooperacijos darbe tarp darbdavio ir valdžios Federalis bordas renka kuodaugiausiai žinių, kaip perkelti paliegiusius iš ligonbučių į dirbtuves. Jiems yra bandoma išaiškinti, jog paliegieliai mokinami įvairių amatų, ir jog išmokinama taip, kad padaryti juos kuonaudingiausiai. Tie amatai, kurių mokinama, yra gerai žinomi, nuolatiniai ir gerai apmokami.

Taigi bus lenvai galima kiekvienam darbdaviui pasinaudoti iš to darbininkų šaltinio su gromis pasekmėmis, kaip jam pačiam, taip ir darbininkui. Federalis bordas prašo, kad kiek

vienas darbdavys atsargiai iširti savo reikalavimus darbininkų dirbtuvėse ir savo reikalavimus praneštų bordo viršininkams. Vietų ekspertai suteiks darbdaviams surašus tokių darbininkų, kurie tinka jo reikalavimams. Darbdaviams reikalaujant specialio darbininko vietos viršininkas iširti esančius kandidatus ir parinks tokį, kuris buvo išlavintas toje specialėje darbo šakoje. Kiekvienas patarimas darbdavio link mokymo vieno ar kito amato bus bordo prielankiai priimamas.

(S. V. Darbo Departamento Pranešimas.)

BRITŲ DARBDAVIAI RENGIA DARBININKAMS TARYBAS.

Britų Industrijos Federacija dirba sykiu su Amatų Sąjungomis išrišant visas sunkenybes.

Susijungimas darbdavių, judėjimas, kuris gavo didelį pastūmėjimą karės laike, ypatingai atsižymėjo didžiojoje Britanijoje, kame išsivystė keliatas federacijų. Monthly Labor Review, leidžiamas Darbo statistikos biuro prie Darbo Departamento, pasakojia apie organizaciją ir siekius Britų industrijalės Federacijos, vienos iš žvnyčių sąjungų.

Tarpe svarbiausiųjų jos siekių yra padėti ir paskatinti tarp darbdavių ir darbininkų, kad įsteigti draugiškus sutvarkimus ir santykius ir kad išvengti straikų ir kitokių industrijalių nesulikumų. Ji sutinka su rekonstrukcijos komiteto pažvalgomis svarbiausiose darlykuose, kaip tai sueiti i kooperaciją tarpe darbdavių ir darbininkų po karės, ir tikisi, jog tas susidraugavimas žais svarbią dalį išrišant sunkiuosius klausimus.

Ji pataria kiekvienoje dirbtuvėje suorganizuoti darbo komitetus, išrenkant utovus iš pačių darbininkų, sutinkant darbdaviams ir darbininkams. Jų priedermė bus pranešti ar priimti įvairius skundus link lauzino sutarčių tarp darbininkų ir darbdavių.

Amatų tarybos susidedan šios iš darbdavių ir amatinkų unijų kokiame nors amate arba industrijos dalyje yra patiriamos, kaip pirmosios vietos atsišaukinams, atsitikus kokiem nors nesutikimams. Industrijalės tarybos, sudarytos iš larbininkų ir darbdavių kocios nors amatų grupės, pavudimų industrijos, yra marama turėti kaipo augštesrijį teismą, atsišaukimams, kuri turės pilną jurisdikciją taip-pat rems sumanymus tautiškosios industrijalės tarybos, susidedančios iš darbo žmonių ir darbdavių iš visų industrijos šakų, kuri veiks kaipo galutinė istaiga įvairiems atsišaukimams. Kai-kuriuo žvilgsniu jos veikimas sutiks su Suvienytų Valstijų karės darbų biuru.

(Išleista Darbo Departamento Informacijos skyriaus.)

NAUJAS A.M. MARTAUS PRAKALBŲ MARŠRUTAS.

Žinomas visuomenės veikėjas, šios kafės laike atvykusi iš Lietuvos ir paraišius knyga apie dabartinę Lietuvos padėjimą, p. A. M. Martus, sutiko važinėti su prakalbomis po Naujosios Anglijos lietuvių kolonijas ir aiškinti Lietuvos padėjimą bei tai, kaip Amerikos lietuviai turi atsinešti linki kovos del demokratines Lietuvos respublikos.

Gerb. A. M. Martus kalbės sekančiose vietose: Westfield, Mass. sausio 9 d., Thompsonville, Ct. saus. 10d., Manchester, Ct. sausio 11d., Hartford, Conn. sausio 12d., 2 v. p. p. New Britain, Ct. saus. 12d., 7:30 vakare.

Ansonia, Conn. sausio 13 d., Union City, Ct. sausio 14 d., Waterbury, Ct. sausio 15 d.

Šių kolonijų veikėjai nuo širdžiai prašomi kuogeriausiai išgarsinti p. Martaus prakalbas ir visi šių kolonijų lietuviai prašomi atsilankyti pasiklausti ir priekovos už demokratinės Lietuvos laisvę prisidėti, nes dabar yra neįpasakytos svarbos momentas nuteriotos Lietuvos prisikėlimo.

Minėtų kolonijų lietuvių draugijos pažymėtose diene se prašome dalyvauti čia paskelbtame parengime ir nerengti kitokių pramogų atskirai. Tai yra nuteriotos Lietuvos žmonių prašymas, kurį jie perduoda su Lietuvos Neprigulmybės Fondo ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pagelba.

Jeigu kas norėtų surengti prakalbas čia nepažymėtose kolonijose, malonėkite kreipties prie K. Jurgeliono šiuo adresu:

K. Jurgelionas, 366 W. Broadway, S. Boston, Mass.

Esperanto kalbos vadovas, neapdarytas ..... \$1.00 apdarytas \$1.25

Ką-tik išėjo iš spaudos kalbamokslis Francuzų kalbos, pirmas toks rankvedis francuzų lietuvių kalboje, labai puiki dovanėlė kareiviams, padaryta kisenio formato, su apdrais. Kaina tiktai ..... 50c.

Paskiausia knygelė - pradžia ir pabaiga Romanovų giminės (ant Rusijos sosto). Viskas aprašyta: kaip Romanovai prasidėjo Rusijoje ir jų pabaiga su mirčia. Nikolajaus II aprašyta šitame numeryje "Amerikos Lietuvis." Knygelė papuošta su daugeliu paveikslu. Kaina tik ..... 25c. su prisiuntimu ..... 30c.

"Amerikos Lietuvis," 15 Millbury st., Worcester, Mass.

GALVOS SKAUSMAS.

Gali buti daugelis visokių priežasčių, kurios duotų žmogui misli, kad priežastis reikia atrasti greitai ir gydytis skubiai nuo galvos skausmo. Bet greitas gydymas neduos nuolatinio apstojmo galvos skausmo. Turi imti greitą pagelbą. Imk Severo's proškų nuo galvos skausmo. Vieną arba dvi proškos yra ikvaliai. Bakselis turi savyje 12 proškų, kaina 25c. gali gauti jas aptiekose.

W. F. SEWERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

AUTOMOBILIUS septynių sėdynių, visada galima pasamdyti nuo KAZ. GUREVICIAUS, 3 Ledge st., Worcester, Mass. Tel. Park 3716M. (4)

"Lietuviškas Išradėjas"

Šitu vardu išleidome naują knygutę del išradėjų, talpinanti 20 paveikslų ir ilustracijų, visokių išradėjų ir išradimų, su aprašymais ir paveikslais miestų, New Yorko ir Washingtono. Tą brangią knygutę, mes išsiunčiame kiekvienam ant pareikalavimo. DYKAI!

Jeigu jus norite žinoti kiek turto žmonės prasigveno ir kiek dar galima prasigvėnti su pagelba naudingų išradimų, tai rašykite tuojaus, reikalaudami tos naudingos knygutės. Kaipo žinovai (ekspertai) patentų, - bandome išradimus DYKAI. Rašykite: American European Patent Offices, Inc. 256 Broadway (A.L.) New York, N. Y.

VISI BIZNIERIAI GARSINKITĖS "AMERIKOS LIETUVYJE."

DIRVA. Didžiausias ir naudingiausias laikraštis. Neuzįsimta barnėmis nė polemikomis. Talpina daug žinių. Talpina daug moksliskų ir pamokynančių straipiniu. "DIRVA" verta skaityti kiekvienam lietuviui ir lietuvei. TIK \$1.50c. METAMS. Ant pažiuros vienas No. Dykai. 2004 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO

J. J. Pauksztis & Co. 120-124 Grand Str., Brooklyn, N. X.

NAUJAS ADVOKATAS BENJAMIN MENDELSONH Advokatas. Veda visokias provas teismuose. Kalba slavoniskai, lenkiskai, serbiskai, hrovatiskai, rusiskai ir vokiškai. Ima provas šios šalies ir krajavas. 931-932 Slater Building 390 Main St., Worcester, Mass.

Kuopni Vaistai IR UZTIKRINTOS GYDUOLES

Mes esame importotojai visokių vaistų ir galime pristatyti visados kuopniausius ir sveiziausius jumi vaistus. Pas mus galite gauti ir plačiai žinomas gyduoles Groblevskio kaip Zmejacznik, Rožių Balsamas ir visą elję Severo's gyduolių pas mus galite visada gauti. Importuoti vaistai pas mus galima gauti. Musų kainos yra žemiausios. Daktarų receptai kuogeriausiai specialiskai sutalsomi.

Brewer & Co. 56 FRONT STREET, WORCESTER, MASS. Užsakymai pristisuti pačiu greitai išpldomi.

PAILSAI GEROVES BEJEŠKODAMS. Nemotiniški Gerovės gyvena ant augsto kalno. Ten ja rasi, jeigu geru keliu prie jos eisi. Tarkraitis "Lietuva" geriausio kinimasis ir teisingomis žiniomis nuivies ir palengvins tau tą kelią prie tavo gerovės. Tik pamėgink jį skaityti. Kaina metams \$2.00; pusei metu \$1.00. Vieną numerį gausite pasišaužėjimui UZ DYKAI, jeigu tuojaus atsišauksit "LIETUVA" 814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

JUS GALETE IŠAUGITI PLAUKUS

Pasekmingas, moksliskas gydymas dykai del vyru ir moteriu. Ar slinka jums plaukai? Ar pražili jusu plaukai nuo metu? Ar ezkrėsti kokias nors ne sveikimais ir limpanti? Ar randas plaukotes, niežas odos galvos? Ar niški, bet pradedi plikti? Ar renkia kas is auksciau pasakytu, tu stenkites apsaugoti jos. Uzskykite ilustruota knyguete jusu priemę kalba: "TJ SYBE APE PLIAUKUS." Parasta europos garzinsgo specialisto, kurlijas randas ivairios žilios. Gražybė plauku, - sudelimas plauku ir odos galvos. Priežastis silvokimo plauku ir žilumas. -Kaip užlikyti sveikata ir išauginti plaukus. -Ir kaip tai i penkius savitis turėti gražius plaukus. -Zili plaukai. -Barzda. -Ir deka-vones nuo užganedintų kilgiu. Kviirtyteje savaitė. GYDYMAS DYKAI. Mes galame pertikrinti kiekviena, kaul gyduoles CALVACURA suakto silinkius plauku prasalina plaukotes ir augina gražius plaukus. Uz 10 centu arba krastos marķems pristustus sykiu su Jusu antrašu. Mes išsiučiame kiekvienam dolerine dežute Calvacura-25. N. 1 ir knyguote "Talybė Ape Plaukus." išplaukute žekimau atspausat kuponą ir siuškite šlenden. Seštoje savaitė. UNION LABORATORY, Box 484, Union, N. Y. Siucliu i dedamas 10 centu del apmokėjimo kaktu persutimo, melžiu išu-sti-man tojaus Jusu dolerine dežute Calvacura N. 1 ir knyguote "Talybė Ape Plaukus." (Pasluskete sykiu kupona su Jusu antrašu.)

KATALIOGAS Columbia Lietuviškų Rekordų

IDAINAVO ŠV. CICILIJOS CHORAS IS NEWARK, N. J. IR KITI ŽINOMI DAINININKAI.

- nienė. E 1168 - Šaltyšius - Šv. Cic. choras. Žvirblėlis - V. Vaškevičius, tē mane motinėle. Įdainavo M. Brandunienė. E 1246 - Giesmė į Panelę švenč. 'dain. Brandunienė. Ave Maria, E 1250 - Vijo vilka voreraitę. Plaukė žaselė per Nemunėlį ir Sal. E 2225 - Einu per dvarelį, Gaila Tėvynės. Maršas. E 2226 - Per girią giriale, daina. Linksminkimės, polka. E 2227 - Per šilą jojau, daina. Žydas statinėje, polka. E 2228 - Saulelė nusileido, daina. Parodos maršas. Orchestra. E 2340 - Vilniaus ruta, daina. Drinopolis, maršas. E 2341 - Kas subatos vakarėlį, daina. Nuostabu, maršas. E 1163 - Teklytė ir Pranulis, daina. Gudiška polka, armonikas. E 1247 - O kur buvai dieduk mano, dainą. Ungarų šokis, orcha. džios lupos. Polka. E 2339 - Šeriau žirgelį, daina. Dėdukas, polka. IDAINAVO A. KVEDARAS, BARITONAS, su piano akompan. E 2223 - Pamylijau vakar, daina. Draugė, polka. E 2224 - Mano laivas, daina. Į sveikatą, maršas. E 1161 - Tekėjo saulelė, Kad šis jojau, dainos. Stumbrikių polka. E 1162 - Jieva, daina. Polka nuo Rudos, armonika solo. MONOLOGAI, DIALOGAI IR MARŠAI. E 1170 - Velnias ne boba, monologas. Kur bakužė samanota, dain. E 1248 - Velnias ne boba, dalis pirma. Velnias ne boba, dalis antra. E 1249 - Mano palvys, daina. Velnias ne boba, monologas. E 2342 - Siuvėja, monologas. Po dvigalvį ereliu, maršas. ĮGRAJINO KARISKA ORKESTRA. E 2343 - Ant vienos galvos, monologas. Žuvų maršas. ĮGRAJINO LIETUVISKŲ SOKIŲ ORKESTRA. E 2397 - Klumpakojis. Kokietka - polka ir klumpakojis. E 2396 - Našlys, žašlas. Lapunėlė, polka-mazurka. E 2395 - Bum čik-čik, mazurka, Dėdienė, polka. E 2360 - Varpelis, valcas. Mano mielas, polka. E 2359 - Nemuno vilnys, valcas. Sudiev, Mazurka. E 2653 - Saulei nusileidžiant, valcas. Mano mylimoji, valcas. E 2654 - Onutė, polka. Išreiškimas meilės, valcas. ĮGRAJINO MILITARISKA ORKESTRA. E 2526 - Prieš auđrą, valcas. Bangos, valcas. E 2527 - Linksmybė, polka. Išdykus mergaitė, polka. ĮGRAJINO SARGYBOS ORKESTRA. E 2528 - Laimės naktis, valcas. Ant šiaurvakarų poliaus, valcas. E 2529 - Alpų ganyklose, valcas. Pavarasio sapnai, valcas. E 2655 - Žiemos vakaras, valcas. Aristoto gyvenimas, valcas. - Visų apleista, valcas. Nepamiršk manęs, valcas. ĮGRAINO COLUMBIJOS ORKESTRA. E 2530 - Kregždutė, valcas. Ant bangų, valcas. E 2531 - Liusanoris medėjas, maršas. Vėlovos nešėjas, valcas. E 2656 - Ant Dunojaus bangų, valcas. Jurių meilvūmas, valcas. E 2657 - Meilės žiedas, polka. Glamonėjimas, valcas. E 1927 - Rosijos nacionalis himnas. Serbijos nac. himnas. E 2198 - Vokietijos nacionalis himnas. Militariskas maršas. E 1924 - Marselietė, Francijos himnas. Kariskas maršas. E 2704 - Tyki mėnulio naktis, valcas. Mėlinos akelės, valcas. ĮGRAJINO L. SOLARO KONCERTINŲ ORKESTRA. E 2468 - Baliaus karalienė, valcas. Žašoj giružė, polka. E 2510 - Atydos maršas, two-step. Scenos maršas. E 2709 - Ant Denojaus bangų, valcas. Brangenybės, Two-Step. E 2708 - Pietinės Am. merginų maršas. Vynas, moteris ir daina. E 2707 - Rašėjas ir kaimietis. Teklytė, valcas. SOKIAI IR MARŠAI ĮVAIRIAIS INSTRUMENTAIS. A 1728 - Italijos atbalsai, Two-Step. Senorita, Two-Step. ĮGRAJINO SMUIKA, FLEITAS, CIMBOLAI IR KONCERTINA. E 2469 - Širdis ir kvietkos, Svajonės. E 2511 - Rojaus kvietkos, Intermezzo Sinfonico, iš op. "Rafmas" ĮGRAJINO KVARTETAS ANT MONDOLINŲ. A 1656 - Atmintis. Italų rinkiniai. A 1735 - Todėl, smuika ir pianas. Motka, smuika ir pianas. E 2710 - Preludijos, smuika solo, Išpanų šokis, smuika solo. ARMONIKA SOLO, ĮGRAINO ĮVAIRUS ARMONISTAL. E 2651 - Vilniaus maršas, Auđra, mazurka. E 2652 - Raseinų polka, Kazokas, valcas. E 2705 - Visur linksma, valcas. Šok į ratą, mazurka. E 2580 - Šalies grožybė, valcas. Žuvininkų valcas. E 2581 - Gražioji polka, Pavarasio rytas, polka. E 2582 - Kalnų aukštumos, valcas. Kariskas maršas. E 2706 - Žemaičių polka. Gudri, mazurka. E 987 - Po dvigalvį ereliu, maršas. Išpanų šokis. E 1198 - Polka, dalis pirma. Polka, dalis antra. E 2001 - Mažrusiška polka. Polka. IDAINAVO KARALIENĖS ANIOLŲ PARAP. CHORAS. E 3188 - Ant Kalno karklai siubavo. Pasisėjac žalių rėtų. E 3189 - Oi motule. Motuž, Motužė. E 3242 - Oželis. Mes padainuosim. E 3243 - Saulelė raudona. Beauštanti aušrelė. IDAINAVO MARĖ CIZAUSKIENĖ IR JONA CIZAUSKAS. E 3190 - Tris berneliai. Vakarinė daina. E 3191 - Ant marių krantelio. Saulutė tekėjo. E 3192 - Giedu dainelė. Gugužinės daina. E 3244 - Skambančios stygos. Tu mano motinėle. E 3245 - Gimtinė šalis. Sunku gyventi. IDAINAVO MIKAS PETRAUSKAS. E 3348 - Suktinis. Valia, valuzė. E 3349 - Prirodino seni žmonės. Kur tas šaltinėlis. E 3350 - Naujoji gadynė. Dainius. E 3313 - Sukruskime broliai. Eina garsas nuo rubežiaus š. Cic. E 3314 - Dėdukas, polka. Saldžios lupos. E 3315 - Stumbrikių polka, Jurgiuo kazokas, armoniko solo. E 3316 - Polka nuo R-dos. Mažrusiška polka, armonika solo. E 3317 - Batų čystytojas, maršas. Saldus bučkis, švilpimo valcas. E 3623 Ilgu, ilgu man ant svieto. M. Petrauskas. Mano skarbos. E 3624 - Šienapūtė, polka-mazurka. Kur upelis teka, armonika. E 3625 - Sudiev Lietuva, Marė Karužutė. Miškas užia, Karužutė. E 3626 - Ant Šešupės kranto, polka. Lelijos žiedas, valcas. armon.

M. Paltanavičia 15 Millbury st., Worcester, Mass.

GELBEKITE NUKENTEJUSIA LIETUVA. Kiekvienos šalies gyventojai-privertinai moka mokestis savo šalies palaikymui ir jos reikalų aprupinimui. Kiekvienas lietuvis privalo mokėti mokestis Nukentėjusiai dėl karės Lietuvai, jai laisvės išgavimui ir jos žmonių aprupinimui. Reikalaukite paaiškinimų ir siuškite pinigų šiuo adresu: Lithuanian Central War Relief Committee, Inc. 320 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y.

MOTERŲ SKYRIUS

Iš keturiolikos moterų, kurios buvo kandidatės Anglijos parlamente, tik viena, grafiene Markiewicz, tapo išrinkta. Ji yra airė, bet apsigėdė su lenku. Ji sako neis parlamentan, nes ji priklauso prie airių Sinn Fein draugijos, kurie geidžia visai atskirti Airiją nuo Anglijos.

Neregė moteris, ponija Annie Peterson, yra numezgus 95 sveterių del Suv. Valstijų kareivių. Ji gimė Vokietijoje, bet prijaučia S. Valstijom.

Sakoma, kad jau į 100,000 moterų dirba ant Suv. Valstijų geležkelių, prie visokių darbų.

Panelė Vida Lorenson yra policijos seržentas Forest River, Ill.

Italijos karalienė Elena įvedė madą, kad moteris turėtų luomų pasidarytų pačios sau čeverykus. Tam tikros klesos kurpių darbą išmokti buvo įsteigtos. Tas visas įvyko dar karės laike, kuomet Italijoje buvo stoka darbininkų.

Sakoma buk 90 iš kožno 100 moterų, kurios stvoja darban industrijose apsigėda ir apleidžia savo darbus į septynis metus ar mažiau.

Sardinkos ir ryžiai.
1 blėtą sardinkų
2 puodukų išvirtų ryžių
Druskos
Pipirų
Citrinos sulčių

Nusunk alieju nuo sardinkų; tada nuimk odas ir išimk kaulus. Sukapok žuvis į mažus šmotelius. Sumaišyk su šaltais išvirintais ryžiais ir tada pridėk druskos, pipirų ir citrinos sulčių pagal skonį. Sudaryk į mažus blynelius ir kepink aliejuje iki parus.

Šis surašas yra skanus ir nebrangus.

"Salmon" ir bulvės.
1 blėtą "salmon"
Šutintų bulvių
Druskos

Pipirų
Citrinų sulčių.

Išimk kaulus iš žuvų ir sukapok su šakutėmis į mažus šmotelius. Sugrask kiek nori šaltų išvirintų bulvių. Sumaišyk su žiuvimi. Pridėk druskos, pipirų ir citrinų sulčių pagal skonį. Sudaryk į mažus blynelius. Kepink aliejuje iki parus. Labai tinkamas valgis pėntnyčiomis.

Ekonomiškas pyragas.
2 puoduku cukraus
2 puoduku karšto vandens

2 kaupinu šaukštu taukų
1 kaupiną šaukštuką bakindingsoda
1 svarą besėkių rozinkų
1 kaupiną šaukštuką druskos

Po vieną šaukštuką "cloves," cinamonų ir nutmego (sutrintų)

3 puodukus miltų.

Viryk kartu per 5 minutes cukrų, vandenį, taukus ir rozinkas. Nuimk nuo ugnies ir leisak atšalti. Tada pridėk sodą, druską, "cloves," cinamonus ir nutmego ir išsijotus miltus. Sudėk į ištaukuotas blėtas ir kepk valandą ar daugiau vidutiniame pečiuje.

SKAITYTOJAMS.

Mieli Tautiečiai: — Kam tik laikas pasibaigė Malonėkite panaujinti savo prenumeratą. Mes rupinamės "Amerikos Lietuvį" jums leisti, jūs rupinkitės užsimokėti. Jeigu kas nemano panaujinti, labai būtų praktiška, kad pranešumėte. O kas manote imti toliau, malonėkite atsinaujinti prenumeratą. Laikraščio leidimas dabar labai sunkus, todėl kviečiame ir jums atjausti reikalą palaikyti lietuvišką spaudą. Širdingai kviečiame pas visus atsinaujinti. "Amerikos Lietuvį" ant toliau.

"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury st.,
Worcester, Mass.

DETROIT, MICH.

Lietuvių Literatūros ir Mokslo Dr. Ja paėmė "Amerikos Lietuvį" už organą.

Draugijos viršininkais pirm. J. Naujokas, 217 Cardoni ave.; pirm. pagalb. K. Gauronskis; užrašų rašt. J. Balčiūnas, 223 Cardoni avenue; finansų raštinin. M. Virbickas; išdininkas A. Mitrikas; išdo globėjai, K. Valls ir J. Terbulas.

L. L. ir M. Dr. jos susirinkimai laikomai kas pirmas nedidelis kiekvieną mėnesį ant trijų val. po pietų, Lietuvių Sv. Jurgio parapijos svetainėje.

Dr. jos knygnas randasi susirinkimo svetainėje ir knygos mainomos laike susirinkimo. Knygos turi būti mainomos kiekvieną mėnesį, o kurie perlaikys knygas ligiau mėnesio užsimokės haumėms nuo kiekvieno egzempliorio po 5c. už kiekvieną perlaikytą svaitę ligiau mėnesio.

Knygnų išdininkas, J. Bandza; knygdai, K. Gauronskas ir J. Skeperis. Literatūros komitetas, J. Bandza ir K. Abyshell.

Severos Lietuviškas Kalendorius Del 1919 m. Dovanų

Neužmiršk gauti šitą knygą — kalendorių savo aptiekoje. Jie duodasi dovanų, be užmokesčio. Jeigu tavo aptiekorius neturi, rašyk tiesiog pas mus. Pasakyk savo draugams apie tai, mes norime, kad kožnas vienas jį turėtų.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

KOSULIS IR KORIZA yra kasdieniniai lankytai. Kad juos nusivyti ir išvengti jų įtekmes, imk Severa's Balsam of Life (Severas Balsamą) del plaučių, kuris yra puikų gyduolė nuo kosulio. Kaina 25 ir 50c.

NEGROMULIOJIMAS padaro ligonį silpnu atneša užkietėjimą ir dispepsia. Severas Balsam of Life (Severas Gyvasties Balsamas) gelbsti išvyti lauk šiuos nesmagumus. Sustiprina visą sistemą ir reguliuoja kepenų darbą. Kaina 85c.

NEŠVARUS KRAUJAS yra priežastis del šunvočių, išsivertimų, skaudulių, papučių ir inkstūrų, kas turi būti gydoma kaip valymu kraujo. Severas Blood Purifier Severas Kraujo Valytojas) padaro šį darbą greitai ir sąmoningai. Kaina \$1.25.

LINIMENTAS reikia vartoti visokiuose skausmuose, reumatizmo, neuralgijos ir kur tik Linimentas yra reikalingas ant viršutinių skausmų ir krampų Severa's Gothard Oil (Severas Godartiškas Aliejus) yra puikus linimentas tokiuose reikaluose. Kaina 30 ir 60 centų.

GALVOS SKAUSMAS reikalauja greitos pagalbos. Kad pagelbėti imk vieną arba du Severa's Wafers for Headache and Neuralgia (Severa's proškos nuo galvos skausmo). Kaina 25 centai.

UŽKIETĖJIMAS yra tankiai pasekamas su svaigimu galvos, tulžiaivimu, geltige ir kitais kepenų negalėjimais, kas gali būti lengvai pašalinta su greitu vartojimu Severa Liver Pills (Severa's Pigulkos Kepenom). Jos dirba greitai. Kaina 25 centai.

MOSTIS DEL ZAIZDŲ, kuri gydo greitai ne tik zaizdas, bet ir skaudulius, nudeginimus, nušutinitimus, nubrozdytus ir įkirtimus, yra priimnas draugas į kožnus namus. Pamegink Severa's Healing Ointment, (Severa's Gydančią mostį), yra gera Jauniems ir seniems. Kaina 25 centai.

GERAS APETITAS reiškia visuotiną gerovę. Įgauti gerą apetitą ir turėti, imk Severa's Stomach Bitters (Severos Skilvio Biteris), paėmus laikas nuo laiko padaro stebuklus ir ant sveiko žmogaus. Kaina 75c. ir \$1.50.

SILPNI NERVAI priduoda isomnią, nervingą histėriją, pailsimą ir nerviškumą. Jeigu nori padrutinti visą nervų sistemą, imk Severa's Nervoton (Severa's Nervotoną) yra geros tonikas pailsusiem nervams. Kaina \$1.25.

NIEŽAI žinomi kaip itch scabies, eczema, ringworm, ivy poison, salt rheum, tetter, hives ir žnaibuliai nuo šilumos greitai išnyks, jeigu Severa's Skin Ointment (Severos Odinę mostį) vartosi. Reikia uždėti greitai ir tuojaus pajausi sveikatą. Kaina 50c.

STRENU SKAUSMAS veik visada galima atsekti į vidurinių inkstų nesveikatą. Atrasi, kad Severa's Kidney ir Liver Remedy (Severa's gyduolės nuo inkstų ir kepenų) yra geros gyduolės imti delel atgavimo sveikatos. Kaina 75c. ir \$1.25.

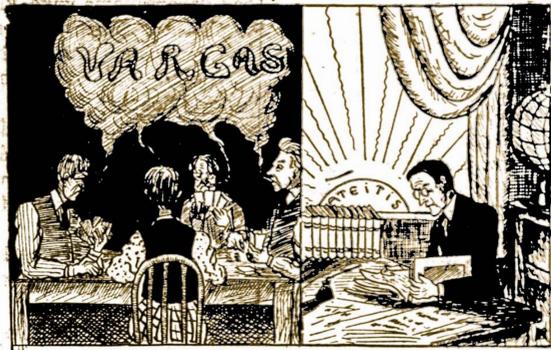
MOTERIS ir MERGINOS yra tankiai dirva visokių moteriškų nedagalėjimų, kurie sulauko jas nuo dieninio užsėjimo, Severa's Regulator (Severa's Regulatorius) širdingai pasiulomas kaip gyduolė tokių ligų moteriškos lyties, tai yra moterų draugas. Kaina \$1.25.

SEVERA'S ŠEIMYNOS GYDUOLĖS yra parduodamos visose aptiekose. Prašyk savo aptiekoriaus. Jeigu negali gauti jų savo aplinkėje, pasiųsk užsakymą su pinigais tiesiog pas mumis:

W. F. SEVERA CO.,
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Knygų Agentas

Ar rašysi, ar skaitysi, ar surukusiam ruime kazyruosai?..

AR RAŠYSI, AR SKAITYSI AR SURUKUSIAM RUIME KAZYRUOSI?..

Ar matai šitą paveikslą viršū? Čia du gyvenimai žmonių nupiešti. Žmogus, kuris knygas skaito, jis turi viltį, mato ateitį, tveria gyvenimą, dailina pasaulį, jo darbai kėravoja kitus ir tave patį. Atmink, kad mokslas ateina iš knygų ir sveiko protavimo!

Kitame šone matai žmones kazyrėms lošančius, priukę, ant tų dumų pažiūrėjus, tik vargas matyti. Tie žmonės kazyrėms lošia, gal einikį iš moskių, o gal iš pinigų. Ar tu manai, kad jie išloš? — Nieko, viesai nieko! Žmogus tik tada praturti, kada dirba čėdydamas pinigą ir sveikatą. Šitie žmonės niekad savęs nevaldo, juos turi kiti valdyti iš jų politikieriai tik toki išėina, kad kitą nuskriaust.

Buk vyras, buk moteris apšviesta, skaityk gerų knygų, stok į eiles žmonių, kurie skaitosi sau už garbę būti apšviestų, sumaningų.

RASPUTINO aprašymo knygelę nepraleisk nenusipirkęs, išmoksi suprasti kaip silpnas yra žmogus, kaip vargas patį vergėją pavergė. Nelauk, siųsk pinigus dabar. Kaina tik.....40c

LIETUVISKAS ELEMENTORIUS. Jeigu nemoki skaityti, gali pats per save pramokti, labai lengvai gali savo vaikučius pamokinti skaityti ir rašyti savo kalboje. Kaina tik.....25c.

MOKINKIMĖS RAŠYTI. Nusipirk ir išmok gražiai rašyti. Kiekvienas tave pagirs, kad gražiai rašai ir visur tiks. Išmoksi gražiai rašyti tikai už.....25c.

KALBAMOKSLIS ANGLISKAI ir LIETUVISKAI. Apie tą knygą nereikia nė sakyti, jį žinote, kad ta kalba reikalinga. Jos vertė yra daugiau negu mūsų pažymėta kaina.....25c.

ANGLISKAI LIETUVISKAS ŽODYNELIS, 50c. Knygelė visada galima kišeniuje laikyti ir vada prisieina kokio žodžio žinoti, pažiūrėk ir žinosi. Knygelė verta turėti kiekvienam.

ARITMETIKA, 50. Knygelė labai naudinga, delto kad kožnas nori sau geriau susirokuoti savo visokius reikalus. Nusipirk, pamatysi, kad busi du syk vertesnis, prasilavinęs, matysi kaip geriau seksis.

VOKIĘČIŲ KALBOS VADOVELIS, 35c. Kaip turi laiko gali prasilavinti vokiečių kalbos, kad nešandien, tai ryt bus naudinga — ką moki ant pečių nereikia nešioti.

DAKTARAS KIŠENIUJE, 75 CENT. Knygtė su pamokiniu kaip užlaikyti savo sveikatą, kaip gelbėtis nelaimėse.

PARLAMENTARISKO TIESOS 10c. Kaip vesti susirinkimus, kaip užsilaikyti ant mitingų. Kad nekelti bereikalo maištus. Turėk šitą knygelę, pagal ją elgkis ant susirinkimų ir ji varta turėti kiekvienam.

KAIP PASTOTI UKĖSU. Knygelė su klausymais ir atsakymais. Varta turėti kiekvienam. Kaina.....15c.

KNYGELĖ DARŽOVIŲ AUGINIMUI, 20c. Paaškina viską apie auginimą visokių daržovių: ankstyvų ir vėlyvų, kuri daugeliui žmonių atnešė didelę naudą, kurie ją šiemet pirkio.

DVI PRELEKCIJOS APIE UKININKYSTĖ, 20c. Knygelė varta perskaityti po 10 kartų tiems, kurie nori pasekmingai vesti ukę čionai arba Lietuvoje.

ISTORIJOS KARIAUJANČIŲ ŠALIŲ, 2 DOLERIAI. Nusipirk šitą knygą, tai turėsi visą universitetą savo namuose. Susipažinsi su istorijoms Vokietijos, Francijos, Anglijos, Rusijos, Vengrijos, Bulgarijos, Rumunijos, Italijos, Serbijos, Turkijos, Juodkalnijos ir Belgijos. Perskaityk jų istorijas po kelis kartus, matysi tų tautų pradžią ir gyvenimą iki šių laikų. Labai naudinga tau bus žinoti ir gausi platų supratimą apie šią pasaulę. Surinkta ir sudėta tau perlaio mokslo ir žinios. Surinkta į vieną knygą, tik imk ir skaityk, švieskis ir kitus šviesk. Rašyk dabar, nusipirk ir pradėk skaityti! Rasi joje ir daugybę paveikslų iš Istorijos virš minėtų tautų.

FRANCIJOS REVOLIUCIJA, 40c. Tu girdi apie revoliucijas. Kaip puola carai, karaliai ir vėl kaip žūsta žmonės vieni kitus bežudydami, tas tau neaišku, nesupranti kodėl ir kokios priežastys tame yra. Skaityk Francijos Revoliuciją. Šita knygą kaip tik išleista, kad tave supažindinti su tuo reikalu. Gražiai ir aiškiai čia suprasi kodėl žmonija kaip juri vilnus siubuoja. Nusipirk knygą pilna gražių paveikslų.

ŽMOGUS PO MEDŽIU. Šešiasdešimtis gražių prakalbų, liešančių visokius žmogaus gyvenimo reikalus. Kaina.....50c.

NUSKENDIMAS TITANIKO. Pirmą didžiausia nelaimė šių gadynių, nuo kurios iki dabar vien tik pražūtis tęsėsi.....25c.

KITOS MUSŲ KNYGOS:

- Valkata, keturių veiksmų drama.....35c.
- Skambančios Stygos, eilės.....20c.
- Dainos juokeliai net linksta keliai.....20c.
- Geležiniai nagai, puikus aprašymas.....35c.
- Istorija apie amžiną žydą.....10c.
- Belaisvio Balsas, kareivio Esperantisto karės aprašymas 15c.

Pirkite šias knygas, naudokitės jomis, o mes rupinsimės palaryti jums daugiau naudingų knygų. Jeigu tau laikai geresi, turi darbą ir pinigą, tai kreipk savo gyvenimą ne keliu paskutinio, bet lavinkis ir mokinkis. Kas pirkė bent už porą dolerių knygų, mes visada pridėsimė jums ką nors dovanų. Rašykite: —

"AMERIKOS LIETUVIS," 15 Millbury st., Worcester, Mass.

PRIE MOKSLO PATS IR KALBINK KITOS!

Lietuva bus laisva, jeigu tu busi laisvas. Tu tik tai tada busi laisvas kaip mokėsi skaityti, rašyti, rokuoti. Busi viską patyręs. Todėl nemiegok, eik į mokyklą, jeigu negali pasiekti mokyklos, mokinkis namie ir kalbink savo draugus. Pradžiamokslės knygas gali gauti pts mus: —

- ELEMENTORIUS.....25c.
- MOKINKIMĖS RAŠYTI.....25c.
- PRADŽIAMOKSLIS ROKUNDŲ.....50c.
- GRAMATIKA.....50c.
- ISTORIJA DABARTINIŲ KARIAUJANČIŲ ŠALIŲ, Labai naudinga perskaityti ir išsimokyti tų šalių istorijas. Kaina.....\$2.00
- Mokinkis ir vartok šias knygas ir kalbink tą-pat daryti savo draugus:

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

J. A. U.
INKORPORUOTA MASSACHUSETTS VALSTIJOJE
T. H. E.

PROGRESS SHOE MANUFACTURING CO.

Ant \$100,000.00.

Tuoį reikia surinkti \$35,000.00.
Jau surinkta \$12,000.00.

Pinigai apsaugoti kuopuikiausiai. Šėrai po \$100.— Avalų (shoe) krautuvių savininkams proga indėti pelningon išdirbystėn pinigus.

Šią korporaciją organizuoja LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ, darbą veda tos bendrovės atstovas inžinierius-chemikas P. J. Žiuris. Jis jau Montelloje.

Visi skubinkitės prisidėti prie šios korporacijos. Kas pasivėlins — galės visą gyvenimą. Tuoį siųskite pinigų, adresuodami: —

THE PROGRESS SHOE MANUFACTURING CO.
58 AMES STREET,
MONTELLO, MASS.

Aaba:—

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION,
320 FIFTH AVE., NEW YORK, N. Y.

ŠALIN SKAUSMAS!

Būjamas sveiku, darbe rasi smagumą, nepasant kaip sunkus tas darbas būtų.

Kiekvieno priėdėrne yra saugot savo nuo ligų. Turint šaltį ir nebanant jį pralinti, gali išvystyti į pavojingą ligą. Menkiausiu mikrozėjimas gali vėlims būti labai pavojingų, jeigu tuoj nebūsi priėdėrtas.

PAIN-EXPELLER

Šis užkietėjantis namio gyduolė, kuri turi rasti kiekvieno namuose. Įgydomi šaltio kratinėje skausmu šonose ir nugaroje, ruminatis ir neuralgija, trumpai sakant visokius skausmus namuose ar apsiarūose Pain-Expeller yra geriausias.

Nespaugauk jėrkūmas pinis valstus didėles bonkės. Reikalauk geriausiu. Kuomet pirkis Pain-Expeller, pėrai: Birkėkar yra I.K.A.N.A. vaistoėnkils ant bakėluo. VISŲ KITŲKIŲ NĖIMĖ. 35 centai ir 65 centai už bonkėtu. Gausamos visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.

F. A. D. RICHTER & CO.
74-80 Washington St.,
New York.

DESTROYS ANY

